

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra policejních činností

Faktické úkony příslušníků a pracovníků bezpečnostních institucí v účinné právní úpravě: komparace, návrhy de lege ferenda

Diplomová práce

**Factual acts of officers and employees of security institutions in effective
legislation: comparisons, proposals de lege ferenda**

VEDOUCÍ PRÁCE

pplk. Mgr. Renata Jamelská

AUTOR PRÁCE

Bc. Martin Soral

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Šumperku, dne 25.8.2022

.....
Bc. Martin SOURAL

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí práce pplk. Mgr. Renatě Jamelské, za odborné vedení při psaní diplomové práce a vstřícné poskytování rad a dalších informací.

V Šumperku, dne 25.8.2022

ANOTACE

Diplomová práce se zaměřuje na faktické úkony příslušníků a pracovníků bezpečnostních institucí v účinné právní úpravě. V práci jsou vyjmenované bezpečnostní složky České republiky podílející se na zajištění veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti v České republice a je zde uveden i popis jejich činnosti včetně vymezení základních povinností a oprávnění. V praktické části práce je uvedena případová studie spočívající v realizaci neodkladného úkonu, který se týká provedení domovní prohlídky na úseku nealkoholové toxikomanie a rovněž je v práci obsažena komparace používání donucovacích prostředků bezpečnostních sborů České a Slovenské republiky, aby si čtenář mohl udělat představu o některých rozdílnostech. V závěru práce jsou popsány úvahy autora o možných zlepšeních fungování policejního orgánu do budoucna.

Klíčová slova

bezpečnostní sbor * faktický úkon * zajišťovací úkon * de lege ferenda * domovní prohlídka * komparace *

ANNOTATION

The diploma thesis focuses on the actual actions of members and workers of security institutions in effective legal regulation. The work lists the security forces of the Czech Republic involved in ensuring public order and internal security in the Czech Republic, and a description of their activities, including the definition of basic duties and authorizations, is given here. In the practical part of the work, a case study is presented, consisting of the implementation of an urgent action, which concerns the execution of a house search in the section of non-alcoholic drug addiction, and the work also contains a comparison of the use of coercive means by the security forces of the Czech and Slovak Republics, so that the reader can get an idea of some of the differences. At the end of the thesis, the

author's thoughts on possible improvements to the functioning of the police body in the future are described.

KEY WORDS

security forces * factual act * security act * de lege ferenda * house search * comparison

OBSAH

ÚVOD	8
1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA V ČESKÉ REPUBLICE A STÁTNÍ BEZPEČNOSTNÍ INSTITUCE PODÍLEJÍCÍ SE NA ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI.....	9
1.1. Bezpečnostní politika České republiky.....	9
1.2. Policie České republiky	10
1.2.1. Povinnosti a oprávnění.....	11
1.3. Hasičský záchranný sbor České republiky	12
1.3.1. Povinnosti a oprávnění	13
1.4. Celní správa České republiky	14
1.4.1. Povinnosti a oprávnění	14
1.5. Vězeňská služba České republiky	15
1.5.1. Povinnosti a oprávnění	16
1.6. Generální inspekce bezpečnostních sborů České republiky	17
1.6.1 Povinnosti a oprávnění	18
1.7. Bezpečnostní informační služba České republiky.....	19
1.7.1 Povinnosti a oprávnění	19
1.8. Úřad pro zahraniční styky a informace	20
1.9. Vojenská policie České republiky	20
1.9.1. Povinnosti oprávnění	21
2 NESTÁTNÍ AKTÉŘI BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU V ČESKÉ REPUBLICE	22
2.1. Soukromé bezpečnostní služby.....	23
2.2. Obecní policie.....	25
3 FAKTICKÉ A ZAJIŠŤOVACÍ ÚKONY	29
3.1. Faktické úkony	29
3.2. Zajišťovací úkony	31
3.3. Případová studie	35
4 KOMPARACE DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKU POUŽÍVANÝCH VE SLOVENSKÉ A ČESKÉ REPUBLICE	41
5 SHRUTÍ A ÚVAHY DE LEGE FERENDA.....	51

6	ZÁVĚR.....	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	

ÚVOD

Diplomová práce je zaměřená na problematiku faktických úkonů příslušníků a pracovníků bezpečnostních institucí v České republice v účinné právní úpravě a zpracování návrhů de lege ferenda.

První kapitola s názvem Bezpečnostní politika České republiky a státní bezpečnostní instituce podílející se na zajišťování bezpečnosti je tvořena devíti podkapitolami, přičemž se každá podkapitola zaměřuje na vybranou instituci. Jejich obsah tvoří práva, oprávnění a povinnosti dané instituce.

Druhá kapitola se zaměřuje na nestátní aktéry bezpečnostního systému v České republice, kde se čtenatel dočte kromě jiného o soukromé bezpečnostní službě, o tzv. bodyguardovi jako o jakýmsi fyzickým představiteli osobní ochrany. Druhá podkapitola druhé kapitoly je zaměřená na obecní policii, která je v celém bezpečnostním systému nepochybně důležitou součástí.

V třetí kapitole s názvem faktické a zajišťovací úkony se čtenatel dozví definice faktických úkonů, bezprostředních zásahů, bezprostředních zákroků, při realizaci kterých se dbá na dodržování zásad jejich aplikace. Třetí podkapitolu třetí kapitoly věnuje autor případové studii, kde je popsána vybraná problematika některých úkonů v praxi.

Čtvrtá kapitola diplomové práce je zaměřená na komparaci donucovacích prostředků v České a Slovenské republice s poukazem na vybrané rozdílnosti oprávnění bezpečnostních sborů.

Poslední kapitolu práce autor věnoval shrnutí a úvahám de lege ferenda, přičemž si vybral několik faktických úkonů, které náleží příslušníkům Policie ČR, popsal jejich fungování a užívání v praxi a rovněž celkem podrobně popsal jejich nedostatky a navrhl možné řešení do budoucna pro zlepšení a vyšší efektivitu.

1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA V ČESKÉ REPUBLICE A STÁTNÍ BEZPEČNOSTNÍ INSTITUCE PODÍLEJÍCÍ SE NA ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI

V úvodní kapitole diplomové práce bude charakterizována bezpečnostní politika v České republice („dále jen ČR“) a budou zde vymezeny jednotlivé instituce, které se podílejí na zajišťování bezpečnosti v ČR včetně právní úpravy těchto institucí s vymezením povinností a oprávnění z pohledu aktuální účinné legislativy.

1.1 Bezpečnostní politika České republiky

Obecně bezpečnostní politiku lze vymezit jako určitá opatření každého státu k zachování své vlastní vnější i vnitřní bezpečnosti. Z pohledu bezpečnosti se jedná o klíčový dokument zahrnující bezpečnostní politiku státu a určuje konkrétní subjekty, které se na ni podílí. Hlavním účelem bezpečnostní politiky státu, je ochrana územní svrchovanosti před vnějším napadením, státního zřízení, bezpečnost obyvatel a právního řádu.¹ Na bezpečnostní politice se podílí celá řada zainteresovaných subjektů z řad odborníků v dané problematice, především se pak na koncepci bezpečnostní politiky podílí ministerstva, jejichž hlavním úkolem je zajištění obrany státu a vnitřní bezpečnosti tj. Ministerstvo vnitra a obrany a taktéž Ministerstvo spravedlnosti. Veřejný pořádek pak v první řadě zajišťují složky státní policie a ochrana veřejného pořádku náleží taktéž do samostatné působnosti obcí, které ji mohou realizovat prostřednictvím obecní policie. Bezpečnostní politiku bychom mohli rozdělit na 2 vzájemně propojené části. První část je koncepční, ve které jsou specifikovány jednotlivé priority a nástroje bezpečnostní politiky, zatímco druhá část je realizační, kdy dochází k vlastní realizaci bezpečnostní politiky za účasti všech bezpečnostních složek. Základním koncepčním dokumentem bezpečnostní politiky ČR je bezesporu

¹ DANICS, Štefan a Štěpán STRNAD. *Aspekty bezpečnosti*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-455-7, str. 58

Bezpečnostní strategie ČR². Aktuální bezpečnostní strategie je z roku 2015. Tento dokument je koncepčně provázán s dalšími relevantními dokumenty z oblasti bezpečnosti ČR a to konkrétně pak s dokumentem Obranné strategie ČR (2012), Plán obrany ČR (2011) a Bílá kniha o obraně ČR (2011). Bezpečnostní strategie musí být jednak v souladu s ústavním pořádkem ČR, tak i z mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.³

1.2 Policie České republiky

Policie České republiky („dále jen Policie ČR“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor s vlastní hierarchickou vnitřní organizací na bázi nadřízenosti a podřízenosti. Její struktura je členěna na jednotlivé organizační složky, které se dělí na policejní prezidium, celostátní útvary policie a jednotlivá krajská ředitelství. Policie je státním orgánem sui generis s vymezenou věcnou a územní působností a patří mezi orgány státní moci a je součástí moci výkonné. Naprostá většina policejních činností má povahu dozorčí a zásahové činnosti jakožto činnost spočívající ve výkonu správního dozoru. Tímto správním dozorem je určitý specifický typ dozoru, který je typický pro veřejné ozbrojené sbory a jedná se tzv. pořádkový dozor na veřejných přístupných místech ke konkrétně určeným osobám.⁴ Pokud dochází k narušení veřejného pořádku, porušení platných právních norem, pořádkový dozor přechází k tzv. zásahové činnosti, která spočívá v bezprostředních zásazích na základě a v mezích zákona. Tyto zásahy jsou realizovány především faktickými pokyny a donucovacími úkony, při kterých dochází k zásahům do práv dalších osob. *„Faktickými pokyny rozumíme úkony, které konkretizují v době a na místě udílených zákazů nebo příkazů obecná pravidla chování osob vůči nimž směřuje. Donucovacími úkony jsou obecně úkony, které spočívají v efektivním donucování či jeho bezprostřední hrozbě. Donucovací úkony se dělí na bezprostřední zásahy a exekuční úkony. Bezprostředními zásahy pak rozumíme donucovací úkony směřující k odvrácení*

2 DANICS, Štefan a Štěpán STRNAD. *Aspekty bezpečnosti*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-455-7, str. 59

3 Tamtéž, str. 92

4 VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2 vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-543-5, str. 4-5

nebezpečí, které bezprostředně ohrožuje právem chráněné zájmy, zatímco exekučními úkony rozumíme ty donucovací úkony, které vynucují již dříve uloženou povinnost, kterou povinný nesplnil dobrovolně.“⁵

1.2.1 Povinnosti a oprávnění

Mezi základní povinnosti policisty při plnění úkolů policie patří zdvořilost, zejména pak dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob, se kterými v rámci své služební činnosti jedná, dále iniciativa, kdy policista ve službě i v době mimo službu je povinen v zákonem stanovených případech provést úkon či zákrok nebo jiné opatření k odstranění nebezpečí, vyjma případů, kdy jeho schopnosti jsou sníženy v důsledku zdravotního stavu, léků nebo jiných látek, anebo plní služební úkoly, při nichž používá operativně pátrací prostředky nebo podpůrné operativně pátrací prostředky,⁶ pronásleduje pachatele trestného činu, zakročuje pod jednotným velením, zajišťuje bezpečnost chráněného objektu, prostor nebo osob, provádí výcvik a přípravu k použití operativně pátracích a podpůrných operativně pátracích prostředků, získává poznatky ze zájmového prostředí za podmínek, když přerušení nebo nedokončení těchto činností by mělo zřejmě závažnější následky než nesplnění těchto povinností, k provedení úkonu nebo jiného opatření nebyl odborně vyškolen nebo vycvičen a povaha úkonu nebo jiného opatření takové vyškolení nebo vycvičení vyžaduje, nebo je zřejmé, že nemůže úkon nebo jiné opatření úspěšně dokončit. Mezi další základní povinnosti patří přiměřenost postupu při služební činnosti, zejména pak s ohledem na to, aby další osobě v souvislosti s činností policisty nevznikla bezdůvodná újma, prokázání příslušnosti k Policii ČR a dotčené osoby před úkonem vždy poučit o jejich právech a povinnostech, popř. ihned jakmile to povaha a okolnosti úkonu dovolí.⁷

5 VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-543-5, str. 5-6

6 ŠTEINBACH, M., LEISENGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-193-6, str. 12

7 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v posledním znění

1.3 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky („dále jen HZS ČR“) patří mezi neozbrojené bezpečnostní sbory, jejichž základním úkolem je chránit životy a zdraví lidí, majetek před požáry a v případě mimořádných událostí působit na řešení a odstranění následků vzniklých v důsledku mimořádné události. HZS ČR stejně jako další bezpečnostní sbory se člení na jednotlivé organizační složky.⁸ Základní rozdělení bychom mohli vymezit na generální ředitelství HZS ČR, jehož pevnou součástí je oddělení IZS a oddělení operačního a informačního střediska hasičských záchranných sborů krajů, které se v rámci těchto krajů dále dělí na jednotlivé územní odbory, které svým pokrytím územně zahrnují jednotlivé okresy.⁹ Základním pilířem HZS ČR pro účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují životy a zdraví lidí, majetek, životní prostředí, a které vyžadují nasazení sil a prostředků k provedení záchranných nebo likvidačních prací jsou jednotky požární ochrany označované jako JPO. Tyto jednotky požární ochrany můžeme podle jejich plošného pokrytí rozdělit celkem do 6 kategorií. První tři kategorie mají územní působnost zasahující i mimo území svého zřizovatele. První kategorie JPO je jednotka HZS označovaná jako JPO I., která by měla zpravidla do 20 minut z místa své dislokace být k dispozici na místě zásahu. Dále JPO II., což je jednotka sboru dobrovolných hasičů zřízená v rámci obce, členové svoji činnost v jednotce vykonávají v rámci svého hlavního nebo vedlejšího povolání, která má zpravidla dojezd na místo zásahu do 10 minut z místa své dislokace a třetí kategorií je JPO III, kterou tvoří členové sboru dobrovolných hasičů působící v jednotce dobrovolně, s dojezdovým časem zpravidla do 10 minut na místo zásahu z místa své dislokace.¹⁰

8 KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresořtní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5, str. 134

9 Zákon č. 320/2015 Sb., o záchranném a hasičském záchranném sboru České republiky v posledním znění

10 KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresořtní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5, str. 137-138

1.3.1 Povinnosti a oprávnění

HZS ČR je neozbrojeným bezpečnostním sborem, který se podílí na zajištění bezpečnosti České republiky v souvislosti s plněním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatel, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, které jsou nezbytné v zájmu ochrany života nebo zdraví obyvatelstva, životního prostředí, zvířat nebo majetku v zákonem stanovených případech.¹¹ Mezi základní povinnosti příslušníků HZS ČR patří obecně zdvořilost, přiměřenost postupu, iniciativa, v závislosti na povaze plněného úkolu nosit služební stejnokroj, zásahový oděv s použitím ochranných prostředků, prokázat příslušnost k HZS ČR.¹²

Oprávnění příslušníků HZS ČR jsou pak s ohledem na zaměření tohoto bezpečnostního sboru poměrně specifické. HZS ČR je oprávněn pro potřeby plnění svých úkolů, výuky, výcviku, zkoušek nebo expertizní činnosti nabývat, držet, skladovat a používat nebezpečné látky a věci, zajistit, odebrat věc, která představuje bezprostřední závažné ohrožení života nebo zdraví, životního prostředí, zvířat nebo majetku a toto ohrožení nelze odstranit jinak, dále omezit vstup na místo zásahu dalším osobám na nezbytnou dobu, vstupovat do obydlí, jiných objektů a na pozemek, je-li důvodné podezření, že je ohrožen život nebo vážně ohroženo zdraví člověka nebo hrozí-li škoda na majetku, přesahující částku 50.000 Kč, učinit opatření k energovodům a jiným zařízením, jako je vypnutí, odstranění v nezbytném rozsahu přívodu elektřiny, plynu, tepla nebo jiného zařízení za účelem provedení zásahu, získávat informace z evidencí pro plnění konkrétního úkolu, vyzvat osobu k prokázání totožnosti v souvislosti se zásahem či porušením předpisů na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému, krizového řízení, ochrany obyvatelstva.¹³

11 KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresortní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5, str. 135

12 Zákon č. 320/2015 Sb., o záchranném a hasičském záchranném sboru České republiky v posledním znění

13 Tamtéž

1.4 Celní správa České republiky

Celní správa České republiky je ozbrojeným bezpečnostním sborem spadající pod rezort Ministerstva financí České republiky. Je tvořena Generálním ředitelstvím cel, což je správní úřad pro oblast celnictví s celostátní působností, dále 8 celními ředitelstvími, které jsou správními úřady pro oblast celnictví s územní působností a jednotlivými celními úřady. Hlavním posláním celní správy je celní dohled nad zbožím při jednotném celním území Evropské unie. Jako orgán činný v trestním řízení koná trestní řízení ve fázi prověřování u vybraných trestných činů v oblasti cel, daní, porušování předpisů v souvislosti s dovozem, vývozem a nakládáním určitého zboží a technologií, nebezpečnými odpady, chráněnými živočichy a rostlinami, omamnými a psychotropními látkami, plní však i úkoly, které má svěřené zákonem v oblasti správy daní, poplatků podle zvláštních právních předpisů a při správě cel.¹⁴

1.4.1 Povinnosti a oprávnění

Činnost Celní správy upravuje zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky.¹⁵ Mezí základní povinnosti celníka je povinnost v mezích zákona provést služební úkon a služební zákrok, popř. učinit jiná opatření k provedení úkonu či zákroku, a to za určitých podmínek i v době mimo službu. Při provádění služebního zákroku je povinen použít výzvy, vyjma případů, kdy dojde k bezprostřednímu napadení celníka nebo bezprostřednímu ohrožení jeho života nebo jiné osoby. Celník má povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil v souvislosti se služební činností, přičemž tato povinnost nadále trvá i po skončení služebního poměru vyjma případů v zákoně stanovených. Mezi další základní povinnosti celníka patří zdvořilost, přiměřenost postupu, prokazování příslušnosti k celní správě.¹⁶

14 <https://www.celnisprava.cz/en/Pages/default.aspx> [online]. [cit.15.4.2022]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz>

15 Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky v posledním znění

16 Tamtéž

Mezi základní oprávnění celníka patří požadovat potřebná vysvětlení k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku v souvislosti s porušením právních předpisů v působnosti orgánů celní správy, a to i na území Evropské unie anebo státu, s nímž má Česká republika uzavřenou mezinárodní smlouvu v celní oblasti. Dále má celník oprávnění v zákonem stanovených případech požadovat prokázání totožnosti, zajistit osobu, omezit pohyb agresivních osob, použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla, odebrat zbraň, zakázat vstup na určená místa, kontrolovat osoby, dopravní prostředky, poštovní a jiné zásilky, vykonat osobní prohlídku, provést kontrolu dopravních prostředků a jejich nákladů, požadovat uhrazení nedoplatků, zadržet tabulku státní poznávací značky, používat podpůrné operativně pátrací prostředky, v odůvodněných případech za splnění zákonných podmínek má oprávnění použít donucovací prostředky a zbraně.¹⁷

1.5 Vězeňská služba České republiky

Vězeňská služba České republiky je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Hlavním úkolem vězeňské služby je zajištění výkonu vazby, zabezpečovací detence a výkonu trestu odnětí svobody a dále ochrana pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví, správě soudů a při činnosti jednotlivých státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti České republiky. V čele vězeňské služby stojí generální ředitel, který za vězeňskou službu odpovídá ministru spravedlnosti, pod jehož ministerstvo vězeňská služba spadá.¹⁸ Na území České republiky je dislokováno celkem 10 vazebních věznic a 25 věznic určených pro výkon trestu odnětí svobody jednotlivých pravomocně odsouzených pachatelů trestné činnosti.¹⁹ Základní členění vězeňské služby je na vězeňskou stráž, která má na starosti zejména střežení a eskorty osob omezených na osobní svobodě ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody a samozřejmě i ostrahu objektů jednotlivých věznic, justiční stráž, jež zabezpečuje bezpečnost a odpovídající

¹⁷ Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky v posledním znění

¹⁸ KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresortní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5. str. 49

¹⁹ <https://www.vscr.cz/sekce/zakladni-udaje>[online]. [cit.7.5.2022]. Dostupné z:<http://www.vscr.cz>

bezproblémový chod v budovách všech soudů a státních zastupitelství. Úkolem správní služby je pak organizační, ekonomická, výchovná a další odborná činnost včetně správního řízení v rámci plnění úkolů vězeňské služby. Vězeňskou stráž a justiční stráž vykonávají příslušníci ve služebním poměru, kdežto správní službu vykonávají zpravidla občanští zaměstnanci.²⁰

1.5.1 Povinnosti a oprávnění

Činnost Vězeňské služby upravuje zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážích České republiky. Mezi základní povinnosti příslušníka vězeňské služby je jednat s osobami ve výkonu zabezpečovací detence, vazby, výkonu trestu odnětí svobody tak, aby byly plně respektovány jejich práva, působit k naplňování účelu výkonu zabezpečovací detence, vazby, výkonu trestu odnětí svobody a nepřipustit, aby tyto osoby byly podrobeny jakémukoliv krutému nebo ponižujícímu zacházení a jednat s nimi tak, aby v souvislosti se služebním zákrokem nebo úkonem těmto osobám nevznikla bezdůvodná újma.²¹ Příslušník ve službě je povinen zakročit, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, popřípadě je-li důvodné podezření z jejich páčání, páchá-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence trestný čin, popřípadě je-li důvodné podezření z jeho páčání a maří-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody.²² Dále je povinen zakročit v případě, je-li narušován pořádek nebo ohrožována bezpečnost v prostorách vězeňské služby, věznice, soudu, státního zastupitelství nebo ministerstva, nebo při předvádění a eskortách osob z výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody.²³

20 KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresortní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5, str. 50-51

21 Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážích České republiky v posledním znění

22 KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresortní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5, str. 53

23 Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážích České republiky v posledním znění

Mezi základní oprávnění příslušníka vězeňské služby patří oprávnění požadovat vysvětlení od všech osob, které mohou přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo kázeňského přestupku spáchaného pachatelem během výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu zabezpečovací detence, vypátrání osoby prchající z výkonu vazby, z výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu zabezpečovací detence, požadovat vysvětlení od osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, které mohou přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení kázeňského přestupku.²⁴ Dále je oprávněna u osob umístěných ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu zabezpečovací detence, provést osobní prohlídku a prohlídku jejich věcí, prohlídku těla, snímat daktyloskopické otisky a pořizovat obrazové záznamy, popřípadě nařídit, aby se tato osoba podrobila lékařské prohlídce, odejmout věc, kterou má tato osoba neoprávněně u sebe, nebo která může být prohlášena za propadlou nebo zabranou. Při střežení objektů vězeňských zařízení zjišťovat totožnost osob, které vstupují do objektu nebo se v něm nacházejí, prohlížet jejich zavazadla i věci a prohlížet dopravní prostředky při vjezdu i výjezdu z těchto zařízení, bezprostředně pronásledovat osobu prchající z výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody a činit nezbytná a neodkladná opatření k jejímu zadržení, zejména pak neprodleně vyrozumět o těchto skutečnostech Policii ČR. Dále v zákonem stanovených případech je oprávněn k použití donucovacího prostředku a zbraně.²⁵

1.6 Generální inspekce bezpečnostních sborů České republiky

Generální inspekce bezpečnostních sborů ČR je ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem č. 341/2011 Sb. o Generální inspekci bezpečnostních sborů a jejím hlavním posláním je vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník Policie ČR, celník, příslušník Vězeňské služby České republiky

²⁴ Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční stráží České republiky v posledním znění
²⁵ Tamtéž

anebo příslušník inspekce nebo zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Policii ČR nebo v inspekci, nebo zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Celní správě České republiky anebo Vězeňské službě České republiky, pokud trestný čin byl spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů. V rámci své činnosti spolupracuje s dalšími bezpečnostními sbory včetně těch zahraničních.²⁶

1.6.1 Povinnosti a oprávnění

Povinnosti příslušníků generální inspekce bezpečnostních sborů („dále jen GIBS“) jsou v podstatě totožné jako povinnosti příslušníků zařazených ve služebním poměru k Policii ČR, tedy zdvořilost, iniciativa, přiměřenost postupu, poučování, prokazování příslušnosti. V rámci své činnosti může příslušník GIBS požadovat věcnou, osobní pomoc, vyžadovat potřebná vysvětlení podklady, informace, osobní údaje, podání vysvětlení, zakázat osobě, aby na nezbytnou dobu nevstupovala na místo určené příslušníkem inspekce nebo se po nezbytnou dobu nezdržovala na určeném místě anebo hrozí-li závažné ohrožení života nebo zdraví po nezbytnou dobu setrval na určeném místě, v zákonných případech je oprávněn zajistit osobu, zastavit vozidlo a provést jeho prohlídku, použití donucovacího prostředku a zbraně, a další oprávnění obdobně jako tomu je u příslušníků Policie ČR. Zákon však příslušníkům tohoto bezpečnostního sboru za účelem plnění jejich úkolů umožňuje i určitá specifická oprávnění jako např. zkouška spolehlivosti, kdy příslušník GIBS je oprávněn navodit situaci, kterou je zkoušená osoba povinna řešit, za použití obrazového a zvukového záznamu z takovéto zkoušky, přičemž může při takové zkoušce sdělovat i nepravdivé informace.²⁷

²⁶ Zákon č. 341/2011 Sb., o *Generální inspekce bezpečnostních sborů* v posledním znění

²⁷ Tamtéž

1.7 Bezpečnostní informační služba České republiky

Bezpečnostní informační služba („dále jen BIS“) je zpravodajská instituce, která působí na základě zákona č. 154/1994 Sb. o Bezpečnostní informační službě.²⁸ Její působnost je na území ČR. Hlavním úkolem této zpravodajské služby je získávat a vyhodnocovat relevantní informace týkající se možného ohrožení České republiky před různými bezpečnostními hrozbami od terorismu až po špionáž cizích států. V čele BIS stojí její ředitel, který za zpravodajskou službu odpovídá přímo vládě České republiky.²⁹

Od ostatních bezpečnostních sborů působících v České republice se BIS liší v tom, že nemá represivní pravomoc, její příslušníci tedy jako orgán nemohou provést zadržení, zatčení ani vyslýchat. BIS jako bezpečnostní sbor pak spolupracuje i s dalšími bezpečnostními sbory a vybranými státními institucemi při plnění svých úkolů.³⁰

1.7.1 Povinnosti a oprávnění

Mezi základní povinnosti příslušníků BIS je dodržování určitých zásad chování a vystupování při jejich služební činnosti jako je dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní, jakož i toho, aby osobám v souvislosti s jejich činnostmi nevznikla škoda nebo jiná nepřiměřená újma.

Oprávnění mají příslušníci BIS s ohledem na jejich poslání velmi specifické, kdy se jedná o specifické prostředky za účelem získávání potřebných informací. Jedná se o použití zpravodajské techniky, použití krycích prostředků a krycích dokladů, sledování, využívání služeb osob jednajících ve prospěch BIS. Tato oprávnění jsou pouze za účelem získávání informací a musí být použity v zákonem stanovených případech.³¹

28 Zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě v posledním znění

29 KOVÁRNÍK, Libor. *Mimorezortní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5, str. 73-74

30 Tamtéž, str.

31 Zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě v posledním znění

1.8 Úřad pro zahraniční styky a informace České republiky

Úřad pro zahraniční styky a informace („dále jen ÚZSI“) je zpravodajskou službou České republiky, která se zabývá získáváním a vyhodnocováním zpravodajských informací mimo Českou republiku, tedy informací, které mají původ v zahraničí a nejsou dostupné prostřednictvím standardních prostředků. Jedná se o zpravodajské informace, které musí splňovat 3 kritéria a to, že původ informace je v zahraničí, jedná se o problematiku, jejímž sledováním byli příslušníci ÚZSI pověřeni vedením státu, jsou určenému odběrateli neznámé a byly zpravidla získány využitím zpravodajských prostředků. Tyto informace jsou pak poskytnuty pro určené představitele státu a určené orgány státní správy.³² Tyto informace jsou pak vždy získávány za účelem ochrany bezpečnosti, zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky od hrozeb terorismu, různých forem politického extremismu až po ekonomickou zločinnost. Činnost ÚZSI je upravena zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky a jejich oprávnění a povinnosti jsou totožné s vnitřní zpravodajskou službou BIS.³³

1.9 Vojenská policie České republiky

Vojenská policie se řídí zákonem č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii.³⁴ Vojenská policie se člení na 3 základní odborné složky, a to dopravní a pořádkovou službu, ochrannou službu a kriminální službu. Vojenská policie spadá pod rezort Ministerstva obrany České republiky a plní funkci policejního orgánu u ozbrojených sil Armády České republiky spočívající v odhalování trestných činů, zjišťuje jejich pachatele a činí opatření k předcházení trestné činnosti a šetří přestupky vojáků, pátrá po vojácích a vojenském materiálu nebo dalších věcech, se kterým hospodaří Ministerstvo obrany České republiky, řídí provoz vozidel ozbrojených sil na pozemních komunikacích, podílí se na ochraně vojenského materiálu a vojenských objektů, vede evidenci vozidel ozbrojených

32 KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresortní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5, str. 82-83

33 Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky v posledním znění

34 Zákon č. 300/2013 SB., o Vojenské policii v posledním znění

sil armády a schvaluje jejich technickou způsobilost, plní úkoly policejní ochrany a doprovodu určených osob a další úkoly v gesci ministerstva obrany.³⁵

1.9.1. Povinnosti a oprávnění

Povinnosti vojenského policisty jsou obecně obdobná, jako tomu je u příslušníka Policie ČR. Co se týče oprávnění příslušníka vojenské policie, tento má celou řadu oprávnění za účelem jeho specifické náplně činnosti v souvislosti s vojenskou problematikou, je oprávněn používat a přepravovat nebezpečné látky a věci zejména při likvidaci nástražných výbušných systémů, provádět dohled nad bezpečností a plynulostí provozu vozidel ozbrojených sil včetně jejich kontroly a kontroly vojáků řídící tyto vozidla, v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu je oprávněn žádat od správce informačního systému poskytnutí informací z různých agendových informačních systémů, jako například evidence občanských průkazů, evidence obyvatel apod,. Dále je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele, vypátrání hledaného nebo pohřešovaného vojáka anebo věci, nebo zajištění bezpečnosti chráněné osoby, při zajišťování ochrany vojenské letecké dopravy je vojenský policista oprávněn provést bezpečnostní prohlídku letadla, prohlédnout osobu, zavazadlo, věci a dopravní prostředek nacházející se v prostoru, ze kterého by bylo možno ohrozit bezpečnost chráněné osoby a při předcházení a odhalování trestné činnosti, při získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením a v souvislosti se zajišťováním ochrany chráněné osoby používat nástrahové prostředky a zabezpečovací techniku.³⁶

35 KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresortní bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5, str. 62-63

36 Zákon č. 300/2013 Sb., o *Vojenské policii* v posledním znění

2 NESTÁTNÍ AKTÉŘI BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU V ČESKÉ REPUBLICE

V této kapitole bude pojednáno o hlavních představitelích nestátních aktérů bezpečnostního systému v České republice. Jedná se o soukromé bezpečnostní služby, jejichž zřizovatelem je podnikající subjekt a dále obecní policie, které jsou zřizovány obcemi v rámci své vlastní samosprávy. Od státních bezpečnostních institucí se liší zejména v náplni své činnosti, pravomocemi, oprávněním, postavením z pohledu zákona. Za největší rozmach soukromých bezpečnostních služeb a obecních policí můžeme bezesporu určit období po roku 1989. Zatímco soukromé bezpečnostní služby dosud nemají vlastní zákon, ve kterém by došlo k jednoznačnému vymezení práv a povinností pracovníků soukromých bezpečnostních služeb³⁷ a v současné době se řídí zákonem č. 455/1991 Sb.,³⁸ o živnostenském podnikání. Obecní policie je na tom z pohledu legislativy podstatně lépe a její činnost je opřena o zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii.³⁹ Oproti státním bezpečnostním institucím, které jsou plně financovány ze státního rozpočtu, jsou nestátní aktéři bezpečnostního systému financovány z vlastních zdrojů, resp. svým zřizovatelem. Markantní rozdíl mezi pracovníkem soukromé bezpečnostní služby a ostatními vyjmenovanými aktéry bezpečnostního systému spočívá v jejich oprávnění a ochraně, jelikož mimo jiné i v důsledku absence zákona o soukromých bezpečnostních službách, je postavení takového zaměstnance jako každé jiné fyzické osoby bez další zvláštní právní úpravy.⁴⁰ Jak soukromé bezpečnostní služby, tak obecní policie jsou významným doplňujícím prvkem v rámci bezpečnostního systému. Zejména pak obecní policie úzce spolupracuje při plnění svých úkolů s Policií ČR.

37 JAMELSKÁ, R., RATAJ, J. *Soukromé bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky V Praze, 2021. ISBN 978-80-7251-521-9, str. 9-10

38 Zákon č. 455/1991, o živnostenském podnikání v posledním znění

39 Zákon č. 553/1991, o obecní policii v posledním znění

40 JAMELSKÁ, R., RATAJ, J. *Soukromé bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky V Praze, 2021. ISBN 978-80-7251-521-9, str. 9-10

2.1 Soukromé bezpečnostní služby

Historii soukromých bezpečnostních služeb („dále jen SBS“) můžeme zařadit až do doby císaře Augusta ve Starověkém Římě, kdy byl založen vojensky organizovaný hasičský a policejní sbor, který spadal pod prefekta šlechtického stavu. Služba v tomto sboru trvala 20 let. Na území dnešní České republiky v tomto období ochranu majetku a osob zajišťovaly např. panovnické a šlechtické gardy, pověžní, ponocní, v období počátku 1. světové války se pak k ochraně majetku využívali obecní sluhové.⁴¹ V období 1. republiky pak došlo k existenci prvních SBS, které měly povahu soukromých detektivních kanceláří, nicméně po nástupu okupace Německem v roce 1939 veškerý soukromý bezpečnostní sektor nuceně zanikl. Ačkoliv po skončení II. Světové války docházelo ke snahám o obnovu SBS, v důsledku vývoje po roce 1948 došlo k úplnému zániku SBS. V období vlády KSČ v tehdejší Československu byly založeny tzv. závodní stráže a hlídací služby, které zajišťovaly ochranu a bezpečnost zejména v podnicích, výrobních závodech, úřadech a různých státních zařízeních včetně zabránění poškozování a rozkrádání národního majetku. Velkou expanzi pak co se týče vývoje a počtu SBS došlo po změně politických poměrů po roce 1989. V současné době SBS poskytují své služby komerčně na základě uzavření smluvního vztahu mezi zákazníkem a dodavatelem za účelem zisku a jsou uznávaným článkem bezpečnostního systému ČR.⁴² Činnost SBS dosud není upravena konkrétním zákonem, ale její činnost je považována za podnikání podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Z pohledu živnosti se jedná o koncesovanou živnost se zaměřením na ochranu majetku a osob, služby soukromých detektivů, technické zabezpečení osob a majetku, přičemž některé SBS poskytují komplexní služby všech tří koncesovaných živností.⁴³ SBS je tedy významným doplňujícím prvkem bezpečnostního systému v ČR v oblasti prevence, bezpečnosti osob a majetku, nezdá se, kdy jsou prvními, kdo přichází do styku s pachatelem protiprávního jednání.

41 JAMELSKÁ, R., RATAJ, J. *Soukromé bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2021. s.125. ISBN 978-80-7251-521-9, str. 11

42 Tamtéž, str. 13

43 Tamtéž, str. 9-10

Konkrétně bychom mohli činnost SBS rozdělit na fyzickou ostrahu, která představuje jednu ze základních poskytovaných služeb v reakci na požadavky svých klientů. Vzhledem k neustálému vývoji těchto služeb s ohledem na potřeby jednotlivých klientů, nelze tuto činnost taxativně vymezit. Mezi základní činnosti fyzické ostrahy spadá funkce strážného, jehož činnost spočívá ve fyzické ochraně různých průmyslových objektů, obchodních center, hotelových zařízení, administrativních budov a svoji činnost vykonává obvykle v určitém stejnokroji a provádí přímou fyzickou ostrahu v určeném místě za účelem ochrany majetku a zajištění pořádku v těchto objektech. V tomto případě se jedná o tzv. ostrahu objektovou.⁴⁴ Dalším typem této fyzické ostrahy je ostraha osobní. Tato ostraha může mít povahu osobní fyzické ochrany tzv. bodyguard nebo činnosti spočívající např. v převozu cenin, kdy klient předá SBS ceninu, která zajistí bezpečný převoz ceniny na předem určené místo. Další činností je ostraha zásahová, jehož pracovníci zpravidla disponují vozidlem k rychlému přesunu k narušenému objektu či jiné věci např. Motorového vozidla a je napojen na tzv. PCO - pult centralizované ochrany, což je koncové zařízení na přesnost a příjem informací z elektronického zabezpečovacího systému, který je nainstalován na chráněném objektu.⁴⁵ Do činnosti fyzické ochrany bychom mohli dále podřadit pozici dispečera, který obsluhuje technologické zařízení v objektech, kde je nainstalován kamerový systém a pozici detektiva. Detektivní činnost v rámci SBS bychom mohli rozdělit do několika kategorií podle základního zaměření. Zařadit zde můžeme hotelového detektiva, který zajišťuje ochranu majetku a osob v prostorách hotelů, kasinech, hernách a různých restauračních zařízení a provozech, hlavní náplní činnosti je zejména dohled nad pořádkem, bezpečností a dodržování stanoveného řádu v těchto zařízeních. Dalším typem je detektiv obchodu, jehož primárním úkolem je zajišťování ochrany majetku a osob v obchodech, obchodních centrech, výstavách, veletrzích apod. Včetně vytipování osob snažících se provádět krádeže v těchto objektech a zabránit jim v tomto

44 BRABEC, František. *Hlídací služby*. vyd. Praha: Eurounion, 1995. ISBN 80-85858-12-6, str. 28-30

45 BÁRTA, M., a kol. *Soukromé bezpečnostní služby: obecné pojetí*. vyd.1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. ISBN 978-80-7251-366-6, str. 42-43

jednání. Specifikovaným druhem detektivní činnosti je soukromý detektivní osobní ochránce, jehož činnost spočívá ve skrytém či poloskrytém poskytování osobní ochrany s využitím specifických metod osobní ochrany s cílem ochránit chráněnou osobu před fyzickými či verbálními útoky.⁴⁶ Specifickou operativní pátrací činností s využitím forem, metod, sil a prostředků soukromé detektivní činnosti ke komerčním účelům poskytuje klasický soukromý detektiv. Služby klasického soukromého detektiva jsou pak využívány zejména v občanskoprávních a rodinných záležitostech, soukromém podnikání apod. Dalším rozsáhlým odvětvím, kterým se SBS zabývá, je bezpečnostní poradenství a management. Jedná se o činnosti poskytované na míru klienta, může se jednat o různé tvorby bezpečnostních plánů a opatření, auditů, testování bezpečnostních systémů v organizaci, hodnocení rizik a bezpečnostní školení.⁴⁷

2.2 Obecní policie

Historie obecní policie sahá až do roku 1920, když vzhledem k omezenému množství státních policejních úřadů byla vláda na základě zákona č. 165/1920 Sb., oprávněna usnesením zřizovat státní policejní úřad v obci, pokud s tím vyslovilo souhlas zastupitelstvo obce. Obecní policie byla nazývána v této době jako obecní stráž bezpečnosti či komunální policie.⁴⁸ K zásadnějším změnám došlo v období Protektorátu Čechy a Morava, kdy po vydání vládního nařízení č. 250/1942 Sb., o obecní výkonné policii byla povinnost zřídit obecní výkonnou policii pro obec s více než 10 000 obyvateli v případě, že v této obci nebyl zřízen vládní policejní úřad. Obecní policie se dělila na uniformovanou a neuniformovanou výkonnou policii.⁴⁹ Po roce 1947 a vzniku Sboru národní bezpečnosti se příslušníci obecní výkonné policie začlenili do Sboru národní bezpečnosti a samotná obecní policie tak fakticky zanikla a k zabezpečení

46 BRABEC, František. *Soukromé detektivní služby*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1995. ISBN 80-85858-16-9, str. 78

47 Tamtéž, str. 78-79

48 VETEŠNÍK, Pavel et al. *Obecní policie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-463-3, str. 17-18

49 Tamtéž, str. 19

místních záležitostí veřejného pořádku byla zřízena Pomocná stráž Veřejné bezpečnosti a Inspekce veřejného pořádku.⁵⁰ V současné době můžeme obecní policii vymezit jako pořádkový orgán obce. Z veřejnoprávního hlediska má obecní policie od 1.1.2003 postavení orgánu obce. Obecní policie nemá samostatnou právní subjektivitu a veškeré úkony činí obec. Je však správním orgánem sui generis, provádějící správní řízení podle správního řádu, kde to zákon věcně předpokládá. V tomto případě je obecní policie oprávněna projednávat přestupky v blokovém řízení a řízení o nároku osoby, která se dostavila na výzvu k podání vysvětlení a k sepsání zápisu o podání vysvětlení, resp. na náhradu nutných výdajů a na náhradu ušlého výdělku. Zřizována je obcí v samostatné působnosti, tím pádem orgány obce významně zasahují do činnosti a řízení obecní policie. Podle § 3 zákona o obecní policii je jako odpovědná osoba za řízení obecní policie určen starosta obce nebo pověřený zastupitel obce.⁵¹ V praxi však bývá plněním některých úkolů při řízení obecní policie pověřen určený vedoucí strážník, který je však vždy podřízen osobě odpovědné za řízení obecní policie. Co se týče označení obecní policie, tak pokud je obecní policie zřízena obcí, která je městem nebo statutárním městem a dále v případě Hlavního města Prahy, označuje se obecní policie jako městská policie, což však nemá žádný vliv na kompetence strážníků.

Strážník obecní police není ve služebním poměru jako tomu je u příslušníků bezpečnostních sborů, ale zaměstnancem obce, která obecní policii zřídila. Na strážníka se vztahují povinnosti stanovené zákoníkem práce. V případě, že strážník plní úkoly obecní policie a používá při tom svěřené pravomoci, má vždy postavení úřední osoby ve smyslu § 127 odst. 1 trestního zákoníku. Strážník obecní policie má celou řadu povinností, které jsou zčásti obdobné jako tomu je u příslušníků Policie ČR. Mezi tyto základní povinnosti patří např. povinnost dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob, povinnost poučovací, poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění a povinností podle zákona o obecní policii nebo zvláštního zákona každému, kdo o ni požádá, povinnost

50 VETEŠNÍK, Pavel et al. *Obecní policie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-463-3, str. 20-21

51 Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii v posledním znění

konat v pracovní i mimopracovní době, povinnost prokázat příslušnost k obecní policii, povinnost použít odpovídající výzvy,⁵² oznamovací povinnost, povinnost sepsat úřední záznam a povinnost mlčenlivosti o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů obecní policie.⁵³

Hlavní úkoly obecní policie lze dovodit z její věcné působnosti, kdy má v oblasti vnitřního pořádku specializovanou úlohu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Podle § 2 zákona o obecní policii *je obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona*

- a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,*
- b) dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,*
- c) dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,*
- d) podílí se v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem,*
- e) podílí se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení,*
- f) podílí se na prevenci kriminality v obci,*
- g) provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,*
- h) odhaluje přestupky, jejichž projednávání je v působnosti obce,*
- i) poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstva vnitra na požádání údaje o obecní policii.⁵⁴*

Mezi základní oprávnění strážníků je v zákonem stanovených případech oprávnění požadovat vysvětlení, zjišťovat údaje z informačních systémů obecní policie, požadovat prokázání totožnosti, v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu od každého požadovat věcnou a osobní pomoc, předvést osobu, odebrat zbraň, zakázat vstup na určená místa, otevřít byt nebo jiný

52 VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii*. Komentář. 2.vydání. Praha: C.H. Beck, 2019, str. 173-174

53 VETEŠNÍK, P., CHAUER, I. *Příručka strážníka*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-542-5, str. 23,27

54 Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii v posledním znění

uzavřený prostor, odejmout věc, použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla, zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice i mimo území obce, oprávnění ke vstupu do živnostenské provozovny, použít donucovacích prostředků, psa a služební zbraň, použít pout a technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla, při plnění svých úkolů pořizovat obrazové a zvukové záznamy.⁵⁵

K 1.1.2021 došlo k účinnosti novely zákona o obecní policii, která mění některá oprávnění a povinnosti strážníků obecních policií a taktéž i některá ustanovení týkající se pracovního poměru strážníků. Určité změny se vztahovaly k oprávnění strážníků požadovat vysvětlení, oprávnění vyžadovat poskytnutí údajů od orgánů veřejné moci o spáchaných přestupcích z jiných evidencí, oprávnění předvést osobu na nejbližší útvar policie i mimo území obce, která je zřizovatelem obecní policie, oprávnění vyzvat osobu k vydání zbraně a oprávnění zbraň odebrat, oprávnění na nezbytnou dobu zakázat vstup na určená místa, vyžaduje-li to plnění úkolů obecní policie, oprávnění vyzvat osobu k vydání věci a oprávnění věc odejmout v řízení o přestupku, oprávnění v souvislosti s odhalením přestupku vyžadovat provedení orientačního vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky, odběrem slin nebo potu, odborného lékařského vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky včetně odběru krve, moči, slin, potu nebo jiného odborného vyjádření, dále oprávnění použít pouta proti osobě, která napadá jinou osobu nebo strážníka, ohrožuje vlastní život a zdraví, poškozuje cizí majetek nebo se při zákroku strážníka pokusí o útěk. V pracovněprávních vztazích může být strážník pouze k jedné obci a rovněž je v novele řešeno odchodné strážníků za dobu pracovního poměru nejméně 15 let a dosažení věku 50 let, bezúhonnost a spolehlivost.⁵⁶

55 ŠEBESTA, P. *Zákon o obecní policii*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. str. 187-189

56 Zákon č. 261/2020Sb., o obecní policii v posledním znění

3 FAKTICKÉ A ZAJIŠŤOVACÍ ÚKONY

3.1 FAKTICKÉ ÚKONY

Faktickými úkony označujeme úkony, které způsobují jejich adresátům určité následky. Můžeme o nich mluvit i jako o úkonech neformálních, resp. o jakýchsi nástrojích, prostřednictvím kterých lze vynutit a zabezpečit bezpečnost, právní základ. Zároveň je důležité poznamenat, že stejně jako různé další úkony, se musí i faktické úkony odehrávat v souladu se zákonem. Nejčastěji se jedná o individuální správní akty, k nimž dojde v důsledku určité situace, v důsledku vynucení stávající povinnosti povinného, vůči kterému úkon směřuje a je povinen jej uposlechnout. Jmenovitě se může jednat o bezprostřední zákroky, faktické pokyny či exekuční úkony.⁵⁷

Faktické pokyny jsou pojmenováním pro zákazy a příkazy, které bývají většinou v neformální ústní podobě. Jako příklad můžeme uvést faktické pokyny příslušníků policejního orgánu.

Druhou skupinu faktických úkonů tvoří tzv. bezprostřední zákroky, které vystupují do popředí v případě, že si vzniklá situace vyžaduje okamžité řešení, tedy určitý reálný úkon, činnost. K bezprostředním zákrokům dochází nejčastěji v případech, kdy je zapotřebí odvrácení hrozícího nebezpečí.⁵⁸ V případě bezprostředního zákroku je třeba zákonného zmocnění, ale i uvědomění si druhé strany, a sice subsidiární povahy chráněného zájmu, důstojnost subjektů, vůči kterým úkon směřuje. Jako příklad bezprostředního zákroku uvádíme použití donucovacích prostředků, ke kterým je zmocněn policejní orgán, resp. konkrétní příslušníci policejního orgánu.

⁵⁷<https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=nnptembqhfpxa5jygixgwyjrgi2a>[online]. [cit.23.4.2022]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz>. str. 277-278

⁵⁸<https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=nnptembqhfpxa5jygixgwyjrgi2a>[online]. [cit.23.4.2022]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz>. str. 278

BEZPROSTŘEDNÍ ZÁSAHY

O bezprostředních zásazích hovoříme tehdy, vznikne-li určitá situace vyžadující okamžité zakročení osobou oprávněnou k takovému zásahu. Důvodem použití bezprostředního zásahu je vždy odvrácení hrozícího nebezpečí směřující k právem chráněnému zájmu. Je důležité zdůraznit, že bezprostřední zásah může provádět pouze osoba oprávněná k takovému zásahu, tedy osoba, kterou k takovému úkonu zmocňuje zákon.⁵⁹

Při bezprostředních zásazích je také obzvláště důležité dbát na „nezbytnost“. Jako příklad lze uvést činnost policejního orgánu, jemuž zákon ukládá povinnost, resp. právo bezprostředně zasáhnout v případě, že danou situaci nelze odvrátit jiným, přiměřenějším způsobem. Jako příklad takového bezprostředního zásahu můžeme uvést použití donucovacího prostředku proti osobě, která se dopouští protiprávního jednání a po výzvě, aby tohoto jednání zanechala, ve svém jednání pokračuje. V takovém případě, by však pokud to bude s ohledem na situaci možné, měla být užitá výzva s výstrahou, že v případě neuposlechnutí pokynu policejního orgánu k zanechání protiprávního jednání, bude následovat použití donucovacího prostředku.⁶⁰

Specifickou formou bezprostředního zásahu možno označit **svépomoc**, její zákonnou úpravu najdeme v ustanovení § 14 zák. č. 89/2019 Sb., občanský zákoník, v účinném znění. *„Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.“*

Využití tohoto institutu však přichází v úvahu pouze v pojmání soukroměprávním, co je vyjádřením výjimky ze zásady „poskytování právní ochrany včetně výkonu rozhodnutí je svěřeno výlučně veřejné moci“. V případě, že se osoba k této formě ochrany uchýlí, je potřebný splnění jedné ze dvou podmínek použití,

⁵⁹<https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=nnptembqhfpxa5jygixgwyjrgi2a>[online]. [cit.23.4.2022]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz>. str. 280-282

⁶⁰<https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=nnptembqhfpxa5jygixgwyjrgi2a>[online]. [cit.23.4.2022]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz>. str. 280-282

tedy, buď se jedná o situaci, kdy by zásah ze strany bezpečnostních složek přišel pozdě, nebo by nepřišel vůbec. Rovněž je potřebný při tomto zákroku myslet na to, že konající osoba musí jednat v mezích zákona a nemůže být využita pomoc třetí osoby, vyjma např. zákonného zástupce. V rámci dělení svépomoci je možno hovořit buď o svépomoci obranné - defenzivní, která směřuje proti jednání komisivnímu, nebo svépomoc útočná - ofenzivní, která směřuje proti jednání omisivnímu.⁶¹

Je potřebný brát na zřetel, že její použití je pouze možností, nikoliv povinností. Jako příklad využití bezprostředního zákroku v podobě svépomoci je možné uvést situaci, když soused přijde na sousední pozemek, je rozhodnut, že z toho odcizí nějakou věc. Samozřejmě, vlastník této věci o jeho úmyslu neví. Když přijde k tomu, že soused odcizí věc a dá se na útěk, vlastník věci se mu snaží v tomto konání zabránit, například se ho snaží dostihnout, povalit ho na zem a odcizenou věc, která mu patří si vzít zpět.

3.2 ZAJIŠŤOVACÍ ÚKONY

Zajišťovací úkony jsou úkony nejčastěji využívány příslušníky ozbrojených bezpečnostních sborů, zejména pak příslušníky Policie ČR. Většinou o nich hovoříme v kontextu trestního řízení, ale může se jednat i o řízení ve věcech přešupku, přičemž pod pojmem zajišťovací úkon rozumíme prostředek k dosažení určitého cíle.⁶²

V kontextu **trestního práva** můžeme zajišťovací úkony dělit na zajišťovací úkony osob, úkony na zajištění věci, jiné úkony. Mezi zajišťovací úkony osob řadíme např. předvolání, předvedení, zadržení, vazbu.

⁶¹ Zákon č. 89/2012 Sb., *Občanský zákoník* v posledním znění

⁶²<https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=nnptembqhfpxa5jygixgwyjrgi4a>[online]. [cit.24.4.2022]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz>. str. 283-284

Předvolání nalezneme v ustanovení § 90, § 98, § 158 odst. 7 trestního řádu, přičemž ho možno pojmenovat i jako výzvu orgánu činného v trestním řízení k dostavení se k určitému úkonu, prostřednictvím kterého je možné dosáhnout cílů trestního řízení v smyslu, aby se předvolávaná osoba dostavila osobně z konkrétního důvodu, v konkrétní čas na konkrétní místo za účelem realizace úkonu.⁶³

Na předvolání navazuje další úkon, který možno označit jako donucovací opatření a tím je předvedení, ke kterému dojde v případě, když předvolána osoba nereaguje na předvolání, ignoruje pokyny obsažené v jeho písemném podání, a to bez dostatečné omluvy. Jako příklad můžeme uvést předvedení obviněného, které nalezneme v ustanovení § 90 trestního řádu, v kterém je obsažen nejen základní účel předvedení v odst.1 ustanovení § 90 trestního řádu, ale také např. výjimku, kdy může dojít k předvedení i bez předchozího předvolání.

Tato možnost je obsažena v § 90 odst. 2 trestního řádu, přičemž obsahuje jedinou podmínku, a to *nutnost úspěšného provedení trestního řízení*. K takovému postupu může dojít například za situace, kdy se osoba skrývá, nemá bydliště, nebo se zcela záměrně vyhýbá možnosti být předvolána, resp. aby nebyla zastížena pro účely doručování předvolání. Jelikož se jedná o zajišťovací úkon s krátkým omezením svobody, je třeba dbát na požadavek šetření osobnosti a ústavně zaručených práv (§ 52 trestního řádu).⁶⁴

Dalším úkonem sloužícím k zajištění osob patří **zadržení**. To nalezneme definované v ustanovení § 75 a nasl. trestního řádu. Jedná se o krátkodobé omezení osobní svobody osoby, kdy zadržen lze za splnění zákonných podmínek osobu obviněnou nebo osobu podezřelou ze spáchání trestného činu, což je výrazný rozdíl oproti institutu předvedení, který není omezen jen na tyto dva subjekty. Jelikož je potřebné striktně dodržovat pravidla „nutnosti“ a ochrany lidských práv, je institut zadržení časově omezený na 48 hodin. Je to právě z důvodu, aby

63 Zákon č. 141/1961 Sb., *trestní řád* v posledním znění

64 Tamtéž

nedocházelo k nepřiměřenému omezení osobní svobody, když zadržení nemusí skončit odevzdáním osoby soudu, ale i propuštěním na svobodu v případě, když není důvod **vazby**.⁶⁵

Právě vazba je trestně-procesním institutem, na základě kterého se osoba obviněná dočasně zbavuje osobní svobody za účelem zajištění trestního řízení. Jelikož se jedná o institut, při kterém dochází k nejintenzivnějšímu zásahu do osobní svobody, ustanovení § 67 trestního řádu obsahuje taxativní výčet důvodů vazby. V případě absence některého z vyjmenovaných důvodů vazby, nepřichází vazba v úvahu. Nejedná se o institut, který by měl naplňovat výchovnou funkci nebo trest. Jedná se pouze o institut, prostřednictvím kterého se zabrání zmaření vyšetřování, zahlazování důkazů, skrývání se apod., čím se naplní cíl a účel trestního řízení. Trestní řád pozná tři druhy vazby, a to koluzní vazbu, útěkovou vazbu a vazbu předstižnou. Koluzní vazba přichází v úvahu, když existuje důvodné podezření, že osoba obviněná bude *mařit zjištění skutkových okolností, jež jsou důležité pro objasnění věci, například působením na nevyslechnuté svědky, spoluobviněné*. Útěková vazba přichází v úvahu, pokud existují konkrétní skutečnosti, které nasvědčují tomu, že by se obviněný mohl skrývat, mohl by uprchnout, a to vše s úmyslem, aby se vyhnul trestnímu stíhání a samotnému trestu. Posledním druhem vazby je vazba předstižná, která obsahuje rovněž taxativní výčet důvodů uvedených v § 67 písm. c) trestního řádu: „*když je důvodná obava, že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil*.“ Při všech zmíněných druzích vazeb je potřeba mít na mysli, že se jedná o největší zásah do osobní svobody, který je časově zákonem omezený a obzvláště se dbá na její nevyhnutelnost. Pravomoc rozhodovat o vazbě přísluší pouze soudu.⁶⁶

Zajišťovací úkony se netýkají jenom osob, ale také věcí. Řadíme zde například odnětí věci, osobní prohlídku, domovní prohlídku nebo vstup do obydlí, jiných prostor a pozemků.

65 Zákon č. 141/1961 Sb., *trestní řád* v posledním znění

66 Tamtéž

Zajišťovací úkon **odnětí věci** je obsažen v ustanovení § 79 trestního řádu. K jeho použití dochází v případě, když osoba, která má věc důležitou pro trestní řízení u sebe, avšak na vyzvání oprávněnou osobou ji nechce vydat, resp. ji nevydá. V takovém případě vykoná policejní orgán na příkaz jiného příslušného orgánu odnětí věci. Při tomto úkonu si musí dávat policejní orgán pozor na to, aby byly dodrženy všechny zákonem stanovené podmínky. Rovněž je důležité věc řádně označit, aby nebyla zaměnitelná s jinou věcí, a aby byla uchována tak, jak má být, např. do vhodného obalového materiálu, aby nedošlo k možnému poškození.⁶⁷

V případě zajišťovacího úkonu věci v podobě **osobní prohlídky** § 83b trestního řádu se jedná o stav, kdy existuje důvodné podezření, že *někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení*. Dále může se tak stát například u osoby zadržené, zatčené, která se bere do vazby a existuje podezření, že má u sebe zbraň, nebo jinou věc, kterou by mohla ohrozit život, zdraví vlastní nebo jiné osoby. Jedná se o zásah do integrity osoby, resp. o zásah do zaručených práv v podobě nedotknutelnosti osoby, které jsou obsaženy v Ústavě ČR, resp. v čl. 7 Listiny základních práv a svobod. Je proto nesmírně důležité, aby byla osobní prohlídka provedena tak, jak to stanovuje zákon^{68, 69}

Dalším zajišťovacím úkonem věci v trestněprávním pojetí možno označit **domovní prohlídku**. Trestní řád v ustanovení § 82 odst.1,2 stanovuje, že domovní prohlídku lze vykonat, *je-li důvodné podezření, že by v bytě nebo v jiné prostoře sloužící k bydlení nebo v prostorách k nim náležejících (obydlí) je věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení*.⁷⁰ Je to právě kvůli existenci čl. 12 Listiny základních práv a svobod, která v odst. 1 obsahuje definici: *“Obydlí je nedotknutelné. Není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí”*. Následně, v odst. 2 je připuštěná jediná možnost, kdy je možné vstoupit do obydlí,

67 Zákon č. 141/1961 Sb., *trestní řád* v posledním znění

68 Tamtéž

69 Zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*

70 Zákon č. 141/1961 Sb., *trestní řád* v posledním znění

a tou je právě dosažení účelu trestního řízení. Důvodem je respektování základních práv na rodinný život, soukromý život, ale i respektování lidské důstojnosti jako objektivní hodnoty garantované ústavou.⁷¹ Tyto garance jsou obsaženy v čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod jako *právo na respektování rodinného a soukromého života*.⁷²

3.3 Případová studie

V rámci praktického příkladu, který může nastat v praxi s uvedením faktických a zajišťovacích úkonů včetně bezprostředních zásahů bude zaměřena tato případová studie spojená s problematikou závažného zásahu do práv a svobod člověka.

Případ:

Operativním šetřením příslušníků Policie ČR Služby kriminální policie a vyšetřování byl na konkrétním odběrovém místě, což byl samostatně stojící rodinný dům zjištěn nadměrný odběr elektřiny, když splátky měsíčních záloh se pohybovaly v řádech tisíců korun měsíčně. Rodinný dům užívala pouze jedna osoba, která v domě měla trvalý pobyt a byla zároveň vlastníkem nemovitosti. Z prostředí uživatelů nelegálních návykových látek bylo operativním šetřením zjištěno, že dotyčná osoba, která v tomto rodinném domě bydlí je aktivním uživatelem marihuany, marihuanu jednak užívá ke kouření a současně určitou část marihuany používá k nelegální výrobě konopných mastiček. Na základě těchto skutečností vzniklo důvodné podezření, že by se mohlo jednat o pěstitele marihuany, resp. že by tato osoba mohla mít ve svém obydlí funkční zařízení pro pěstování rostlin konopí za účelem následného zpracování a vytvoření psychotropní látky s obsahem účinné látky delta-9-tetrahydrokanabinolu (dále jen THC) tzv. marihuany, kterou částečně spotřebuje sám, a částečně za různý finanční obnos poskytuje dalším odběratelům.

71 Zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*
72 *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod*

Policisté mají v současné době o tomto podezřelém pouze základní informace, že se jedná o osobu, která není nikde zaměstnaná a pobírá sociální dávky, které jsou fakticky jediným jejím oficiálním finančním příjmem. Na základě těchto informací začali policisté celou věc prověřovat. Šetřením u energetické distribuční společnosti bylo zjištěno, že podezřelý má výrazně nadprůměrný odběr elektrické energie s pravidelným 12-ti hodinovým spínacím cyklem, kdy tato spotřeba elektrické energie odpovídá zřízené indoor pěstírně. Po doručení této informace bylo zřejmé, že za normálních okolností není možné, aby běžným užíváním domu, byl tak vysoký odběr elektrické energie, navíc jak bylo prokazatelně zjištěno, v domě nebyla provozována žádná podnikatelská činnost, která by tak vysoké odběry elektrické energie mohla objektivně vysvětlit. Finančním šetřením k zájmové osobě bylo zjištěno, že sociální dávky, které v pravidelných měsíčních intervalech pobírá, nepokryjí ani zdaleka měsíční zálohy na odběr elektrické energie.

Vzhledem k tomu, že ve věci bylo dáno důvodné podezření z protiprávního jednání spočívající ve výrobě psychotropní látky – marihuany pomocí tzv. indoor pěstírny, byly ve věci věcně a místně příslušným policejním orgánem podle § 158 odst. 3 tr. řádu zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání přečinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 trestního zákoníku. Vzhledem k důvodnému podezření, že v uvedené nemovitosti a prostorách k ní náležející se nacházejí věci důležité pro trestní řízení, resp. věci související s výrobou psychotropní látky – marihuany a samotná marihuana, popř. další psychotropní látky a věci související s jejich výrobou, byl státnímu zástupci okresního státního zastupitelství adresován společně se spisovým materiálem, který obsahoval dosavadní výsledky prověřování, podnět k návrhu na vydání příkazu k domovní prohlídce podle § 83 odst. 1 trestního řádu. Státní zástupce podal návrh k provedení domovní prohlídky věcně a místně příslušnému okresnímu soudu. Soudce okresního soudu na základě tohoto návrhu vydal příkaz k domovní prohlídce v bydlíšti podezřelého podle § 82 odst. 1, odst. 2, § 83 odst. 1 trestního řádu.

V případě domovní prohlídky se jednalo o neodkladný úkon ve smyslu § 160 odst. 4 trestního řádu, neboť z hlediska zmaření, zničení nebo ztráty důkazu domovní prohlídka nesnesla odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání konkrétní osoby, jelikož reálně hrozilo, že důkazní prostředky by v případě zahájení trestního stíhání mohly být zničeny, zároveň je domovní prohlídkou nutno podpořit dosavadní výsledky prověřování před případným zahájením trestního stíhání, přičemž je důvodné podezření, že v uvedené nemovitosti a prostorách k ní náležející se nacházejí věci důležité pro trestní řízení. Policejním orgánem byl rovněž vyžádán předchozí souhlas se zadržením podezřelého podle § 76 odst. 1 trestního řádu, který byl státním zástupcem akceptován. Po zadržení podezřelého byl podezřelému předán do vlastních rukou příkaz k domovní prohlídce a byl mu poskytnut dostatečný časový prostor k jeho seznámení. Po seznámení se s příkazem k domovní prohlídce byl před započítáním samotné domovní prohlídky s podezřelým sepsán předchozí výsledek podle ustanovení § 84 trestního řádu, podezřelý však využil svého práva a k věci se odmítl jakýmkoliv způsobem vyjádřit.

Problém č.1 :

Po zahájení domovní prohlídky je prohlídka prováděna policisty současně na několika místech v objektu, jednotlivé hledané věci jsou postupně zajišťovány, fotograficky zadokumentovány a vloženy do obalového materiálu jako věci důležité pro trestní řízení. Osoba, u níž se domovní prohlídka koná, je přítomna pouze v jedné části objektu, kde probíhá domovní prohlídka. Podezřelý následně podává stížnost na postup policejního orgánu vykonávající domovní prohlídku, že nebyl přítomen tomu, jak policisté jednotlivé věci zajišťovali na ostatních místech v objektu.

Řešení:

Orgán vykonávající domovní prohlídku je povinen umožnit osobě, u níž se takový úkon koná, nebo některému dospělému členu domácnosti účast při domovní prohlídce. Při domovní prohlídce má osoba podezřelá, která zde bydlí, právo být přítomna při realizaci domovní prohlídky, tudíž policisté vykonávající

domovní prohlídku, by měli prohlídku provádět tak, aby vždy v určité části prohledávaného objektu, kde aktuálně prohlídka probíhá, byla jednak obligatorně přítomna nezúčastněná osoba a jednak bylo umožněno osobě, u které se úkon koná právo přítomnosti u prohlídky, samozřejmě za předpokladu, že tato osoba využije práva být přítomna u prohlídky. Tudíž je žádoucí prohlídku provádět tak, aby vždy osoba u níž se úkon koná měla možnost vizuálně sledovat činnost policistů při samotné prohlídce, být přítomna při zajištění jednotlivých věcí důležitých pro trestní řízení, jejich řádného označení a vložení do obalového materiálu. Zamezením možných problémů v budoucnu tedy domovní prohlídku nelze provádět na více místech současně, i když by to zcela jistě časově celý úkon urychlilo, nicméně pokud by na některém z prohledávaných míst nemohla být přítomná osoba, které se úkon týká a tato osoba zároveň využila svého práva přítomnosti u prohlídky, mohlo by toto pochybení být důvodem ke zmaření účelu trestního řízení. Hlavním důvodem je objektivní náhled osoby u které se takový úkon koná na samotnou činnost policistů na místě, a jeho informovanost o tom, které věci policisté zajišťují, kde a jakým způsobem byly tyto věci zajištěny a to včetně řádného a podrobného zadokumentování jednotlivých věcí kriminalistickým technikem. Navíc v případě zadržení podezřelého je nutno podezřelého již v rámci předchozího výslechu před započítím domovní prohlídky poučit o možnosti zvolit si obhájce, který by jej ve věci právně zastupoval a měl rovněž právo účastnit se domovní prohlídky.

Problém č.2 :

Při domovní prohlídce je zajištěná rostlinná hmota, která se v rámci domovní prohlídky zajistí a uloží se do nevhodného obalového materiálu. Po dokončení prohlídky se obalový materiál spolu s jeho obsahem pouze vyloží a následně, až po několika dnech se převáží k vyhotovení expertízy z oboru kriminalistika, odvětví chemie na odbor kriminalistické techniky a expertíz. V mezidobí takto nesprávně uložená rostlinná hmota začne plesnivět, což negativně ovlivní její další kvalitu.

Řešení:

V případě zajištění rostlinné hmoty by mělo dojít k jejímu alespoň orientačnímu zvážení. Poté by měla být rostlinná hmota uložena do vhodného obalového materiálu. V rámci domovních prohlídek na problematice nealkoholové toxikomanie ve většině případů dochází k tomu, že je zajištěna rostlinná hmota jednak ve vegetačním růstu, tak i již nasušená rostlinná hmota. Za účelem toho, aby nedošlo k nesprávnému nakládání s rostlinnou hmotou, zejména aby nedošlo k jejímu znehodnocení, je nutné, aby byla zajištěná rostlinná hmota vložena do vhodného obalového materiálu. Pro již usušenou rostlinnou hmotu z konopí se nabízí možnost tuto rostlinnou hmotu uložit například do vhodné plastové nádoby. V případě rostlin, které ještě neprošly procesem usušení, je vhodné tyto rostliny vložit do papírového pytle a ihned po ukončení domovní prohlídky je třeba tyto rostliny dosušit k tomu určeném policejním režimovém skladě, kterým by měl disponovat každý územní odbor Policie ČR. Jakmile to situace dovolí, rostlinná hmota by měla být bez zbytečných časových prodlev odvezena k dalšímu zkoumání a expertíze na příslušný odbor Kriminalistické technik a expertíz k vyhotovení odborného vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví chemie. Správné nakládání se zajištěnou rostlinnou hmotou má bezpochyby značný význam na konečný výsledek expertízy, zejména pak na množství účinné látky, která je v rostlinné hmotě obsažena.

Problém č.3 :

Při zajišťování jednotlivých věcí důležitých pro trestní řízení při domovní prohlídce, zejména pak v případech rozsáhlejších objektů s větším množstvím zajištěných věcí, nedojde k řádnému označení zajišťovaných věcí a jejich fotografickému zadokumentování, které je pak přílohou protokolu o domovní prohlídce. Nastává pak problém v dohledatelnosti jednotlivých zajištěných věcí, značný problém může nastat i při samotném zkoumání věcí znaleckým pracovištěm.

Řešení:

Každá zajištěná věc se musí vložit do vhodného obalového materiálu, který musí splňovat základní požadavky na daný charakter věci. Jednotlivé věci

musí být vždy fotograficky zadokumentovány na místě, kde došlo k jejich nálezu a následného zajištění, přičemž každé konkrétní věci musí být přiřazeno pořadové číslo, které se vyznačí i na obal do kterého je věc vložena a to včetně vyznačení čísla jednacního, pod kterým je trestní věc na policejní součásti evidována, tím se zabrání možné nežádoucí záměně věci. Při zkoumání věcí znaleckým pracovištěm je pak zřejmé, k jakým závěrům u konkrétní věci bylo dosaženo.

Problém č.4 :

Policisté provádějící domovní prohlídku nemají při prohlídce nasazeny ochranné pomůcky, zejména pak rukavice. Při zajišťování věcí a manipulaci s nimi, poté na věcech zanechávají své vlastní genetické a daktyloskopické stopy, což může způsobit problém v případě, že v rámci trestního řízení bude následně zjišťováno zda podezřelý s věcí manipuloval, a zajištěné věci budou taktéž odeslány k vyhotovení expertízy z oboru kriminalistika, odvětví genetika a daktyloskopie.

Řešení:

Policisté provádějící prohlídku by měli mít vždy nasazeny potřebné ochranné pomůcky, aby tak nedošlo ke kontaminaci případných relevantních stop. Zejména na zařízeních určených k výrobě psychotropních látek se mohou vyskytovat genetické a daktyloskopické stopy pachatele. V případě potřeby pak mohou být předem určené zajištěné věci odeslány na několik znaleckých pracovišť, mohou se na nich vyskytovat upotřebitelné kriminalistické stopy, které mohou být stěžejním důkazem pro usvědčení pachatele z trestné činnosti a proto vhodné ochranné pomůcky a vlastní opatrnost policistů provádějící prohlídku může přispět k odhalení a usvědčení pachatele z trestné činnosti.

Případová studie byla zaměřena na realizaci domovní prohlídky při odhalování trestné činnosti na úseku nealkoholové toxikomanie. V případové studii byly využity vlastní poznatky z praktického výkonu služby u kriminální policie, kdy bylo poukázáno na určitá problematická úskalí, která mohou při realizaci domovní prohlídky nastat a mohou negativně ovlivnit další průběh trestního řízení z po-

hledu důkazní situace. Domovní prohlídka patří mezi zajišťovací úkony. V případě realizace domovní prohlídky je zasahováno do nedotknutelnosti obydlí konkrétního jedince. Nedotknutelnost obydlí je zaručena zákonem č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, která je nedílnou součástí ústavního pořádku České republiky. Nedotknutelnost obydlí je vymezeno v článku 12 Listiny. Zásah do nedotknutelnosti obydlí musí být vždy jen při splnění zákonných podmínek a musí být vždy řádně odůvodněn písemným příkazem soudce. Je třeba zmínit, že domovní prohlídka je přípustná pouze pro účely trestního řízení, nelze ji tedy vykonat například ve správním řízení.

4 KOMPARACE DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKŮ POUŽÍVANÉ VE SLOVENSKÉ A ČESKÉ REPUBLICE

Donucovacím prostředkem rozumíme prostředek sloužící k ochraně osoby zajišťující bezpečnost osoby své, osoby jiné nebo prostředek sloužící k ochraně majetku nebo veřejného pořádku všeobecně. Jak český, tak i slovenský právní řád jednotlivým příslušníkům a pracovníkům bezpečnostních institucí dává možnost použít v zákonem stanovených případech celou škálu donucovacích prostředků. Tato kapitola bude zaměřena na určité porovnání donucovacích prostředků užívaných ve Slovenské republice a v České republice. Pro komparaci byla Slovenská republika vybrána z toho důvodu, že z pohledu geografického i geopolitického je nám nejbližší.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Podle zákona č. 564/1991 Sb. (Zákon Slovenskej národnej rady o obecnej polícii) jsou pracovníci obecní policie oprávněni použít donucovací prostředky:

- hmaty, chvaty, údery, kopy sebeobrany,⁷³

⁷³ Zákon č. 564/1991 Zb., *zákon Slovenskej národnej rady o obecnej polícii* v platnom znení

- tyto jsou oprávněni použít na zabezpečení bezpečnosti jiné osoby nebo vlastní osoby před protiprávním útokem, když po výzvě dotyčný subjekt neupustí od protiprávního jednání, nebo když nadále bezprostředně hrozí dalším útokem, nebo jde vyhodnotit situaci tak, že tento subjekt bude v útoku nadále pokračovat. Taky je možné použít zmíněné prostředky v případě zabránění v páchaní výtržnosti, úmyslnému poškozování majetku, nebo v případě, kdy je potřebné zabránit násilnému vstupu nepovolených osob do chráněných objektů nebo na místa, kde je vstup zakázán. Poslední možnost, kdy je příslušník oprávněný použít zmíněné donucovací prostředky je zadržení osoby, která klade aktivní odpor. V případě pasivního odporu mohou příslušníci obecní policie použít pouze hmaty a chvaty.⁷⁴

- slzotvorní prostředky,
- obušek,
- pouta,⁷⁵

-podle zákona o obecní policii jsou příslušníci obecní policie oprávněni použít pouta na *spoutání zadržené osoby, která klade aktivní odpor anebo napadá jiné osoby anebo pracovníka obecné policie anebo poškozuje majetek, po marné výzvě, aby od takového konání upustila; druhou možností použití pout je vzájemné připoutání dvou anebo více zadržených osob; nebo při vykonávání služebních úkonů se zadrženou osobou, když je důvodná obava, že se pokusí o útek*⁷⁶

- služební pes

- zákon o obecní policii v § 16 dále stanovuje situaci, kdy jsou příslušníci obecní policie oprávněni použít služebního psa. Jde o následující situace: v případě zajištění bezpečnosti jiné osoby nebo vlastní osoby, když subjekt neupustí od útoku po výzvě, aby protiprávního jednání zanechal nebo když útok bezprostředně hrozí, trvá nebo bude pokračovat; použít

74 Zákon č. 564/1991 Zb., *zákon Slovenskej národnej rady o obecnej policii* v platnom znení

75 Tamtéž

76 Tamtéž

služebního psa jde taky v situaci vyžadující si zabránění výtržnosti, rvačce, jinému hrubému jednání, kterým je porušován veřejný pořádek; na zabránění násilnému vstupu do chráněného objektu nebo místa, kde je zakázán vstup. Poslední situace připouštějící použití služebního psa je pronásledování osoby na útěku. (§ 16 z.č. 564/1991)⁷⁷

Podle zákona č. 124/1992 (Zákon o vojenskej polícii) jsou pracovníci vojenské policie oprávnění k použití donucovacích prostředků, kterými jsou:

- hmaty, chvaty, údery, kopy sebeobrany,
- prostředky na překonání odporu a odvrácení útoku
- poutací opasek
- poutá
- služební pes
- technické prostředky na zabránění odjezdu vozidla,
- zastavovací pás a jiné prostředky pro násilné zastavení vozidla
- technický prostředek na přerušení činnosti letadla způsobilého létat bez pilota
- zásahová výbuška,
- úder střelnou zbraní
- hrozba namířenou střelní zbraní
- varovní výstřel do vzduchu
- použití speciálního střeliva
- zbraň ⁷⁸

Použití výše vyjmenovaných donucovacích prostředků je stejné jako při použití donucovacích prostředků podle zákona o obecní policii. Samozřejmě, kompetenční rozdíly a rozsáhlost donucovacích prostředků v případě příslušníků vojenské policie v porovnání s příslušníky obecní policie jsou evidentní, a to z důvodu, že v případě obecní policie mluvíme o orgánu obce, která je svým oprávněním výrazně limitována zákonem.

⁷⁷ Zákon č. 564/1991 Zb., *zákon Slovenskej národnej rady o obecnej polícii* v platnom znení

⁷⁸ Zákon č. 124/1992 Zb., *zákon o Vojenskej polícii* v platnom znení

Z pohledu slovenského právního pořádku má největší kompetence použití donucovacích prostředků podle zákona č. **4/2001 o sbore vězeňské a justiční stráže**, právě příslušník sboru vězeňské a justiční stráže (dále jen „SvaJS“), což ale tak celkem není pravda. Může se to zdát, když porovnáváme oprávnění v zákonné úpravě, ale pravda je taková, že příslušníci SvaJS nemají tak rozsáhlé oprávnění použití donucovacích prostředků a to z důvodu, že v případě zákona o policejním sboru č. 171/1993 Z.z. se mnohé donucovací prostředky shromažďují do jednoho ustanovení. V zákoně č. 4/2001 najdeme donucovací prostředky jakými jsou kromě výše zmiňovaných taktéž proud vody, šokové plynové a elektrické paralyzátory, obranný štít, použití speciálního střeliva nebo prostředek na zamezení prostorové orientace nebo na utajení fyzické identity.

Na doplnění představy jaké donucovací prostředky jsou používány bezpečnostními sbory Slovenské republiky doplníme ještě **celní sbor**, který je oprávněn při své činnosti použít donucovací prostředky vymezené v zákoně č. 652/2004 Sb. v ustanovení § 34. Jmenovitě jde o už výše zmíněné hmaty, chvaty, údery, kopy sebeobrany, prostředky na překonání odporu (obušky, slzotvorné prostředky, obranné tyče) a odvrácení útoku, pouta, služební pes, technické prostředky na zabránění odjezdu vozidla a na násilné zastavení vozidla, úder střelnou zbraní, hrozba zbraní, varovný výstřel nebo samotné použití zbraně. (z. č. 652/2004 § 34).⁷⁹

Nejširší kompetenci oprávnění v používání donucovacích prostředků bezpochyby patří příslušníkům policejního sboru. Tyhle kompetence jsou vymezené v zákoně č. **171/1993 Z.z.** (Zákon národnej rady Slovenskej republiky **o Policajnom zbore**), konkrétně v ustanovení § 50, kde najdeme taxativní vyjmenování, konkrétně:⁸⁰

-hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany;

79 Zákon č. 652/2004 Sb. v platnom znení

80 Zákon č. 171/1993 Z.z., *zákon národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore* v platnom znení

- zmíněnými prostředky nemá dojít prioritně k působení vůči tělesné integritě člověka; cílem je dosažení sledovaného účelu daného zákroku; při úderech a kopech se vyžaduje kladení aktivního odporu subjektu,

-prostředky na překonání odporu a odvrácení útoku,

- pouta,

- poutací opasek,

- poutací popruhy,

-služební pes,

-vytlačování motorovými vozidly a vytlačování koní;

- specifickým donucovacím prostředkem, které nepřísluší předešlým bezpečnostním sborům je vytlačování motorovými vozidly a vytlačování koní. Zmíněný donucovací prostředek se používá v případě hromadného narušení veřejného pořádku, např. při sportovním utkání, nebo při demonstracích

-technické prostředky na zabránění odjezdu dopravního prostředku;

-zastavovací pás a jiné prostředky na násilné zastavení dopravního prostředku;⁸¹

- oproti předešlým donucovacím prostředkům je tenhle namířený ne přímo na subjekt, ale na jeho dopravní prostředek, prostřednictvím kterého ohrožuje právem chráněný zájem

-speciální vodní stříkačka;

-zásahová výbuška, úder střelní zbraní;

-hrozba zbraní;

-varovný výstřel do vzduchu;

- použití speciálního střeliva;

-použití letadla;

-zbraň.⁸²

Nakolik se jedná o nejširší oprávnění k zásahům do práv a svobod člověka, klade se velký důraz na dodržování ustanovení § 8 z.č. 171/1993 , kde jsou striktně vymezené základní zásady a povinnosti příslušníka policejního

81 Zákon č. 171/1993 Z.z., zákon národnej rady Slovenskej republiky o Policajnóm zbore v platnom znení

82 Tamtéž

sboru, kterými jsou zásada zákonnosti, zásada oficiality, zásada oportunity, přiměřenosti, subsidiarity a jiné.

ČESKÁ REPUBLIKA

Příslušníci bezpečnostních institucí v ČR mají rozsah oprávnění k použití donucovacích prostředků taxativně vymezeny podle zákona, který upravuje jejich působení a činnost. Pro porovnání se Slovenskou republikou byla vybrána obecní policie, vojenská policie, vězeňská a justiční stráž, celní správa a Policie ČR.

Strážníci obecních policií jak již bylo uvedeno, jsou orgánem obce, která je jejich zřizovatelem. Nutno však konstatovat, že jejich činnost se v mnoha ohledech prolíná s činností Policie ČR, zejména pak v rámci hlídkové a obchůzkové činnosti v terénu. Nezřídka kdy jsou strážníci obecních policií prvními na místě, kde došlo k protiprávnímu jednání a zakročují proti pachateli. Činnost obecní policie upravuje zákon č. **553/1991 Sb., o obecní policii**, který byl s účinností od 1.1.2021 novelizován zákonem č. 261/2020 Sb., přičemž strážníci mají oprávnění použít donucovací prostředky, které jsou vymezeny § 18 zákona o obecní policii, těmito donucovacími prostředky jsou

- hmaty, chvaty, údery a kopy,*
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,*
- obušek a jiný úderný prostředek,*
- pouta,*
- úder služební zbraní,*
- hrozba namířenou služební zbraní,*
- varovný výstřel ze služební zbraně,*
- technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla.⁸³*

Tento počet donucovacích prostředků je značně omezený například od počtu donucovacích prostředků užívaných příslušníky Policie ČR. Na druhou

83 Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii v posledním znění

stranu je třeba vycházet z celkové náplně činnosti strážníků a policistů, kde policisté mají zcela jistě větší rozsah služební činnosti.

Podle zákona č. 300/2013 Sb. (o vojenské policii) jsou příslušníci vojenské policie oprávnění k použití donucovacích prostředků vymezených v § 45, kterými jsou :

- hmaty, chvaty, údery a kopy,*
- *slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,*
- obušek a jiný úderný prostředek,*
- *pouta,*
- služební pes,*
- zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo -zabránění odjezdu vozidla,*
- zásahová výbuška, h) úder střelnou zbraní,*
- *hrozba namířenou střelnou zbraní,*
- výstražný výstřel,*
- *prostředek k zamezení prostorové orientace,*
- vrhací prostředek s dočasně zneschopňujícími účinky, který má povahu střelné zbraně,*
- vrhací prostředek, který nemá povahu střelné zbraně,*
- vytlačování štítem,*
- *vytlačování vozidlem,*
- vodní stříkač.*⁸⁴

Příslušníci **vězeňské služby a justiční stráže** mají rovněž širokou škálu donucovacích prostředků. Zejména pak vězeňská služba ve věznicích či v zařízeních zabezpečovací detence, může dojít ze strany zde umístěných osob k narušení pořádku nebo agresivnímu chování jak mezi sebou, tak vůči příslušníkům vězeňské služby, popř. bude nutno použít donucovací prostředek k zamezení útěku omezené osoby na osobní svobodě z těchto zařízení. Podle zákona č. 555/1992 Sb. (o vězeňské a justiční strážci) jsou příslušníci vězeňské

84 Zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii v posledním znění

služby oprávnění k použití donucovacích prostředků vymezených v § 17, kterými jsou :

- hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany,*
- předváděcí řetízky,*
- pouta,*
- *poutací popruhy,*
- *pouta s poutacím opaskem,*
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,*
- obušek nebo jiný úderný prostředek,*
- služební pes,*
- vodní stříkač,*
- zásahová výbuška,*
- expanzní zbraně,*
- úder střelnou zbraní,*
- hrozba střelnou zbraní, varovný výstřel,*
- *vytlačování štítem,*
- vytlačování vozidlem,*
- prostředek k zamezení prostorové orientace.⁸⁵*

Podle zákona **č. 17/2012 Sb. (zákon o celní správě)** jsou příslušníci celní správy oprávnění k použití donucovacích prostředků vymezených v § 44, kterými jsou :

- *hmaty, chvaty, údery nebo kopy,*
- *slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,*
- *obušek nebo jiný úderný prostředek,*
- *pouta,*
- *služební pes,*
- *technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla,*
- *zastavovací pás a jiné prostředky k nucenému zastavení vozidla,*
- *úder střelnou zbraní,*

⁸⁵ Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážní v posledním znění

- *hrozba namířenou střelnou zbraní,*
- *varovný výstřel,*
- *zásahová výbuška,*
- *prostředek k zamezení prostorové orientace,*
- *vytlačování vozidlem.⁸⁶*

Rozhodně nejvyšší počet donucovacích prostředků mají možnost použít **příslušníci Policie ČR**. Objektivně lze usoudit, že policisté zajišťují v rámci bezpečnostního systému stěžejní úlohu. Během výkonu služby se často setkávají s agresivními jedinci, proti kterým jsou nuceni donucovací prostředek použít. Nejedná se jen o běžný výkon služby, nýbrž i o různá bezpečnostní opatření týkající se rizikových sportovních utkání, demonstrací a obdobných akcí, kde se zvyšuje pravděpodobnost, že dojde ke konfliktní situaci. Výčet těchto donucovacích prostředků je uveden § 52 zákona č. 273/2008 Sb. (o policii České republiky), těmito donucovacími prostředky jsou

- *hmaty, chvaty, údery a kopy,*
- *slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek, obušek a jiný úderný prostředek,*
- *vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,*
- *vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle § 56 odst. 5,*
- *zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,*
- *vytlačování vozidlem,*
- *vytlačování štítem,*
- *vytlačování koněm,*
- *služební pes,*
- *vodní stříkač,*
- *zásahová výbuška,*
- *úder střelnou zbraní,*
- *hrozba namířenou střelnou zbraní,*

86 Zákon č. 17/2012 Sb., o celní správě v posledním znění

- varovný výstřel,
- pouta,
- prostředek k zamezení prostorové orientace.⁸⁷

Komparace donucovacích prostředků České a Slovenské republiky

Právní úprava donucovacích prostředků bezpečnostních sborů Slovenské a České republiky je velmi podobná. Můžeme to konstatovat na základě porovnání zákona č. 171/1993 Z.z a zákona č. 273/2008 Sb. V obou najdeme demonstrativní výpočet donucovacích prostředků, přičemž můžeme konstatovat, že se jedná téměř o totožný výčet s výjimkou např. § 52 písm. d) *vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky*, přičemž si pod tímto pojmenováním můžeme představit například taser. K taseru lze dodat, že v České republice s přijetím zákona č. 13 ze dne 16.12.2020 s účinností od 30.1.2021, kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu byl taser zařazen z kategorie A, do které spadají zakázané zbraně a střelivo nově do kategorie C-I, kam patří zbraně podléhající ohlášení. Podle zmíněného ustanovení lze usoudit, že se Česká republika snaží reagovat na potřeby praxe i prostřednictvím novelizace zákonu o policejním sboru. Oproti Slovenské republice je též rozdílem donucovací prostředek uvedený v § 52 písm. q) *prostředek k zamezení prostorové orientace*. V praxi se s tímhle prostředkem setkáme například při eskortování pachatele, který slouží k eliminaci možnosti útěku. Oba uvedené donucovací prostředky nenajdeme v právní úpravě Slovenské republiky.⁸⁸

V případě obecních policí ve slovenské právní úpravě absentuje oprávnění použití již zmíněného elektrického nebo jiného obdobně dočasně zneschopňujícího prostředku, dále použití donucovacího prostředku za pomoci zbraně jako je úder služební zbraní, hrozba namířenou služební zbraní, varovný výstřel ze služební zbraně a použití technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla.

⁸⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., o *Policii České republiky* v posledním znění

⁸⁸ Zákon č. 171/1993 Z. z., o *policajnóm zbore* v platnom znení, zákon č. 273/2008 Sb. o *Policii České republiky* v posledním znění

U příslušníků vězeňské služby a justiční stráže bylo v rámci komparace mezi ČR a SR zjištěno, že výčet donucovacích prostředků je v podstatě totožný, ačkoliv některé druhy donucovacích prostředků jsou jinak v jednotlivých právních řádech obou států obsaženy, konkrétně pak § 17 písm. j) zákona o vězeňské a justiční stráži ČR je uveden jako donucovací prostředek expanzní zbraně,⁸⁹ což je ve slovenském právním řádu alternativně uvedeno pod § 31 písm. r) jako použití speciálního střeliva, čímž se rozumí střelivo s gumovým projektilem, naplněný inertním materiálem, s projektilem naplněným značkovacím barvivem a střelivo s projektilem naplněným slzotvornou látkou.⁹⁰ Výjimku pak tvoří pouze donucovací prostředek vytlačování vozidlem, který mohou použít příslušníci Vězeňské služby ČR v zákonem stanovených případech a rovněž příslušníci Celní správy ČR, kteří mají na rozdíl od příslušníků Celního sboru Slovenské republiky dále oprávnění použít donucovací prostředky spočívající v použití zásahové výbušky, prostředku k zamezení prostorové orientace a vytlačování vozidlem.

5 SHRNU TÍ A ÚVAHY DE LEGE FERENDA

Problematiku faktických úkonů lze tedy chápat jako určitý právní nástroj, který příslušným bezpečnostním orgánům slouží k zajištění vymáhání práva. Největší rozsah těchto pravomocí má nejpočetnější bezpečnostní sbor v České republice, kterým je Policie ČR, což je logické vzhledem k tomu, jaký rozsah úkolů na úseku vnitřní bezpečnosti policejní složky plní. Stěžejními právními předpisy, kterými se příslušníci Policie ČR při výkonu svých pravomocí řídí je zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v trestním řízení od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení popř. od provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které sepsání záznamu bezprostředně předcházely, pak zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). V této úvaze se zaměřím výlučně na vybrané faktické úkony a zásahy „*de lege ferenda*“ policejního orgánu. Jsem toho názoru, že oprávnění k plnění svěřených úkolů má policejní orgán dostatečné množství, je však potřeba je správně a účelně

89 Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční stráži v posledním znění

90 Zákon č. 4/2001 Z.z., o zbore väzenskej a justičnej stráže v platnom znení

aplikovat v praxi. V poslední době dochází ke značné personální obměně příslušníků Policie ČR. Ve větší míře dochází k náborům nových příslušníků a jejich začlenění do přímého výkonu služby. Nezřídka kdy dochází k tomu, že v důsledku odchodů zkušenějších policistů do civilu či na jiné specializovanější útvary policie, dochází k tomu, že na základních útvarech slouží vícero nováčků, kteří v mnoha případech nemají od koho získat potřebné vědomosti a tzv. se zapracovat a jsou vhozeni přímo do praxe. Zejména u začínajících policistů pak může docházet k určitým pochybením při samotné realizaci faktických úkonů plynoucích z jejich nezkušenosti a neznalosti. V tomto ohledu bych začal u policejního vzdělávání. Každý příslušník Policie ČR, který je ve služebním poměru musí absolvovat povinnou základní odbornou přípravu (dále jen „ZOP“), na některé z policejních škol Ministerstva vnitra ČR. Rozhodně bych začínající policisty nezatěžoval přílišnými teoretickými znalostmi, ale spíše bych jejich přípravu zaměřil na skutečný praktický výkon služby, se kterým se v terénu budou nejčastěji setkávat, aby si osvojili základní činnosti a postupy, které budou potřebovat v přímém výkonu služby u policejního sboru, přičemž v rámci jejich tříleté zkušební doby, kdy drtivá většina nových policistů bude služebně zařazena na základních útvarech policie, kterými jsou obvodní a místní oddělení, popř. oddělení hlídkových služeb, a jejich základní náplní služební činnosti bude dohled nad veřejným pořádkem, řešení situací v souvislosti s různými oznámeními od občanů a zpracování trestních a přestupkových věcí, bych věnoval začínajícím policistům zvýšený dohled, aby se tak potřebné základní činnosti naučili správně aplikovat, jelikož tato doba je podle mého názoru stěžejní pro jejich další rozvoj, jelikož v případě, že si základní policejní činnosti osvojí nesprávně a svoje postupy si z automatizují, budou v praxi dělat zbytečné chyby, které se budou neustále opakovat. V tomto směru by se při ustanovování služebních funkcionářů, mělo velmi pečlivě zvažovat mimo odborných znalostí i komunikační a manažerské dovednosti, schopnost vést kolektiv a zájem pracovat s lidmi a celkový přístup k vedoucí pozici, jelikož vedoucí služební funkcionář by měl mít jednoznačně pozitivní vliv na správný rozvoj nových začínajících policistů.

Jako další alternativa se nabízí určitý okruh mezi samotnými řadovými policisty, myšleno mezi těmi zkušenějšími, kteří mají zároveň zájem a snahu předat své zkušenosti těm méně zkušeným policistům, přičemž jednalo by se o to, že vybraný policista disponující požadovanými znalostmi a charakterem, by byl určitým způsobem jakýmsi mentorem a aktivně by pomáhal začínajícím policistům v jejich praxi a předával jim své zkušenosti a měl nad nimi po určitou dobu dohled, byl jim nápomocen a vedl je tím správným směrem, přičemž celková koordinace, vyhodnocení by pak bylo v gesci odpovědného služebního funkcionáře za dané oddělení. Motivujícím faktorem pro takového policistu, který by byl schopen a ochoten se podílet na zapracování nových příslušníků do výkonu služby, by mohlo být zvýšení osobního příplatku. Takový postup je zcela legitimní a umožňuje jej zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, konkrétně pak v ustanovení § 122, kdy ředitel bezpečnostního sboru může rozhodnout o zvýšení osobního příplatku, přičemž v odůvodnění rozhodnutí o zvýšení osobního příplatku by pak byla přesně vymezena doba, po kterou je zvýšený osobní příplatek přiznán a to z toho důvodu, že rozhodnutí služebního funkcionáře s personální pravomocí o přiznání, změně nebo odejmutí osobního příplatku musí být vždy písemně odůvodněno.⁹¹ Pro samotného policistu „mentora“ by zcela jistě zvýšení osobního příplatku, byť na nějakou předem stanovenou přechodnou dobu, bylo zcela určitě dostatečným motivujícím faktorem. Jsem toho názoru, že pro začínající policisty by osobitější přístup ze strany vedení a vybraných zkušených policistů jednotlivých oddělení měl jen samé výhody pro jejich další službu u policie.

V rámci úvah se dále zaměřím na omezení osobní svobody osoby pod vlivem OPL a její následné umístění do policejní cely a dále na úkony spojené se zajištěním osob pro trestní řízení, problematiku zajištění věcí důležitých pro trestní řízení a věcí, které evidentně ohrožují bezpečnost lidí nebo majetku. Na závěr svých úvah bych se zamyslel nad možným zpřísněním postihu za úmyslné

⁹¹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění

nerespektování faktické pokynu příslušníka Policie ČR k zastavení dopravního prostředku.

Omezení osobní svobody

Mezi jednoznačně nejzávažnější faktické úkony policejního orgánu patří omezení osobní svobody konkrétní osoby a použití donucovacího prostředku nebo zbraně proti konkrétní osobě. Podmínky pro použití takovýchto oprávnění jsou taxativně vymezeny v zákoně o policii, resp. v trestním řádu. Určitá úskalí spatřuji při omezení osobní svobody agresivní osoby pod vlivem omamné nebo psychotropní látky, která bude následně umístěna v krátkodobé policejní cele v rámci obvodního nebo místního oddělení. Osoba pod vlivem OPL (omamná a psychotropní látka) se před případným umístěním do policejní cely nejprve musí podrobit lékařskému vyšetření, zda je schopna umístění a krátkodobému pobytu v policejní cele,⁹² což ostatně vyplývá i z ustanovení § 31 zákona o policii, nicméně problém může nastat v případech, kdy lékař rozhodne, že osoba je schopna pobytu v policejní cele a tato je stále agresivní nebo zkrátka dojde k tomu, že na místně příslušné protialkoholní stanici daného územního obvodu není z kapacitních důvodů volné místo. V tom okamžiku je policejní orgán, který osobní svobodu této osoby omezil je povinen, zajistit, aby jednak nedošlo k bezdůvodné újmě této osoby a současně bylo splněno účelu tohoto omezení osobní svobody. Umístění v klasických policejních celách je z tohoto pohledu krajně nevhodné. Sice v zákoně o policii, konkrétně pak v § 25 zákona o policii je možné osobu krátkodobě připoutat, nicméně v praxi to znamená jednak větší riziko možné újmy na zdraví jak pro tuto agresivní osobu, tak i pro samotné policisty, kteří provádí střežení, navíc maximálně přípustná doba připoutání nesmí být delší než 2 hodiny od okamžiku připoutání. Jako možné řešení tohoto problému se jeví možné využití speciálních policejních cel primárně určených pro tyto případy, kterými by disponovalo v určitém počtu každé krajské ředitelství policie. Takováto policejní cela by musela splňovat parametry určité zvýšené

⁹² Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009, *o eskortách, střežení osob a o policejních celách* v posledním znění

odolnosti proti hrubému násilí a zároveň bezpečnostní prvky zabraňující agresivní osobě omezené na osobní svobodě způsobit si vlastním jednáním újmu na zdraví. Při použití donucovacích prostředků bych pak navrhoval obligatorně v úředním záznamu o použití donucovacích prostředků popsat detailně chování a jednání osoby, proti které byl konkrétní donucovací prostředek použit a zdůvodnění jeho použití, resp. zdůvodnění toho, že byl právě použit určitý konkrétní donucovací prostředek pro zdárné ukončení služebního zákroku, detailně popsat případné zranění osoby, proti které bylo zakročeno, intenzitu samotného zákroku, poškození majetku s patřičným zadokumentováním, popř. prohlídkou lékaře i bez požadavku osoby, proti které bylo zakročováno, aby tak nedošlo k tomu, že osoba, proti které byl donucovací prostředek použit následně zakročující policisty nařkne z ublížení na zdraví nebo jiné újmy a v důsledku nedostatečné dokumentace ze strany zakročujících policistů může dojít ke vzniku pochybností při případném šetření věci ze strany kontrolních orgánů. V případě, že policista disponuje služební mini kamerou, tuto mít při zákroku vždy aktivní k řádnému zadokumentování zákroku, takový záznam pak může zcela jistě objektivně celou událost zaznamenat.

Zajištění věci pro důkazní účely

Další úvahou je procesní zajištění věcí důležitých pro trestní řízení, se kterými se policejní orgány velmi často setkávají při výkonu základních policejních činností v přímém výkonu služby. Jedná se o věci uvedené v ust. § 77b odstavec 1, písmeno a) až d) trestního řádu, tedy o věci, které mohou sloužit pro důkazní účely, jsou nástrojem trestné činnosti, výnosem z trestné činnosti nebo náhradní hodnotou za věci, které jsou nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti. V rámci trestního řízení však může dojít i k zajištění majetku, u něhož bude při splnění zákonných podmínek přicházet v úvahu propadnutí věci (§ 70 trestního zákoníku). V případě zajištění majetku ať již vydaných, odňatých nebo jinak zajištěných v trestním řízení včetně zajištění peněžních finančních prostředků je následný postup policejních orgánů upraven Pokynem policejního prezidenta č. 23/2022, o správě majetku zajištěného v trestním řízení. V tomto

pokynu jsou vymezeny úkoly jednotlivých organizačních článků útvarů Policie ČR ve vztahu k zajištěnému majetku a systému jeho pravidelného vyhodnocování za účelem jeho ochrany ekonomické hodnoty, optimalizace nákladů na výkon jeho správy a určení, zda došlo k naplnění podmínek pro jeho případný prodej. Za tímto účelem efektivního výkonu správy zajištěného majetku se ředitel jednotlivého krajského ředitelství a ředitel ředitelství logistického zabezpečení zřizuje svým interním aktem řízení koordinační skupinu, která má za úkol koordinovat výkon správy zajištěného majetku mezi policejním orgánem a ekonomickým pracovištěm a pověřeným správcem, metodické vedení útvarů policie, průběžně vyhodnocovat stav správy zajištěného majetku a za tímto účelem vyžadovat a shromažďovat potřebné informace a statistické údaje.⁹³ Za předpokladu uložení trestu propadnutí věci pachateli za jeho protiprávní jednání, policejní orgán vyrozumí a pověří správou majetku příslušný Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, což tato povinnost ostatně vyplývá z ustanovení § 5 odst. 5 zákona č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věci v trestním řízení.⁹⁴

Ve své úvaze se zaměřím na nejčastější zajištění věci v běžném výkonu služby policejním orgánem, což je bezesporu věc, která může sloužit pro důkazní účely. Se zajišťováním těchto věcí se pravidelně setkávají při výkonu služby policisté jak na základních útvarech pořádkové policie, tak policisté na službě kriminální policie a vyšetřování. Může se jednat v podstatě o jakoukoliv věc, jejíž zajištění je pro dané trestní řízení z nějakého důvodu důležité. Pokud takovou věc u sebe má osoba, je policejním orgánem vyzvána, aby takovou věc vydala, avšak nemusí se jednat jen o vydání věci, ale může jít i o předložení takové věci.⁹⁵ Jako praktický příklad lze uvést, že se může jednat např. o věc pocházející z trestné činnosti, užitá ke spáchání trestného činu, věc, na které by se mohly vyskytovat relevantní kriminalistické stopy, výčet takových věcí je

⁹³ Pokyn policejního prezidenta č. 23/2022, o správě majetku zajištěného v trestním řízení v posledním znění

⁹⁴ Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věci v trestním řízení a o změně některých zákonů v posledním znění

⁹⁵ Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení v posledním znění

různorodý. Pokud policejní orgán zjistí, že dotyčná osoba má takovou věc u sebe, vyzve ji podle § 78 odst. 1 trestního řádu k vydání/předložení takové věci. V případě neuposlechnutí této výzvy, může policejní orgán využít oprávnění podle § 79 trestního řádu, což je odnětí věci i bez souhlasu osoby, která má věc u sebe, nicméně k využití tohoto institutu má policejní orgán povinnost vyžádat si souhlas příslušného státního zástupce s odnětím věci, vyjma případů, jestliže nelze předchozího souhlasu státního zástupce dosáhnout a věc nesnese odkladu. Příslušníci Policie ČR celorepublikově pracují v systému ETR (evidence trestního řízení). Protokol o vydání/předložení /odnětí věci je předepsán ve formuláři v ETR, stačí doplnit potřebné údaje. Samotný protokol je koncipován tak, že v úvodní části se propíše osoba, která je vyzvána k vydání nebo předložení věci, následuje uvedení konkrétní věci, předtištěné poučení a závěrem pak vyjádření vyzvané osoby, které tuto věc vydává nebo předkládá policejnímu orgánu.

Problematické v zajišťování věcí pro důkazní účely však spatřuji v tom, že v praxi dochází k případům, že v úvodní části protokolu o vydání či předložení věci je v mnoha případech přesný popis věci. Ze samotného protokolu však mnohdy nevyplývá, jak byly přesné údaje o této věci zjištěny. V čem konkrétně spatřuji určitou problematičnost, mohu demonstrovat na konkrétním praktickém příkladu. U podezřelé osoby nebo poškozeného bude potřeba zajistit mobilní telefon, jelikož v mobilním telefonu může být uložena zájmová komunikace nebo soubory, které jsou důležité pro důkazní účely. V prvotním popisu věci v protokolu, která je zajišťována, je však maximální možné množství informací k této věci, tedy v tomto případě, popis mobilního telefonu, výrobní značka, imei zařízení apod., v části, kde se osoba, která věc vydává, vyjadřuje, je uvedeno, že věc policejnímu orgánu vydává dobrovolně. Nicméně může nastat situace, kdy v další fázi řízení může osoba, která věc vydala, popř. právní zástupce této osoby namítat, že věc byla zajištěna nezákonným způsobem, došlo k nějaké možné další manipulaci s touto věcí ze strany policejního orgánu apod., různých scénářů by se jistě našlo více.

V tomto směru bych zvážil určitou úpravu tohoto protokolu v systému ETŘ a samotný postup policejního orgánu, který by se obligatorně při zajišťování věci pro důkazní účely používal. V úvodní části protokolu by se osoba vyzvala k vydání/předložení požadované věci, tedy v tomto uvedeném praktickém příkladu k vydání mobilního telefonu, který dotyčná osoba má u sebe. Následovalo by zákonné poučení vztahující se k předmětnému úkonu, vyjádření osoby, která věc vydává nebo předkládá policejnímu orgánu a poté by zde byl samostatně popsán postup, jakým způsobem byly získány informace k samotné věci, tedy přesný popis věci, výrobní číslo a další relevantní údaje včetně samotného postupu, jak tyto údaje byly získány a samozřejmě i to, jak a kdo s věcí manipuloval. To znamená, že pokud máme v protokolu přesné údaje identifikující tuto věc včetně výrobních čísel apod., nebo určitý obsah v této věci uchovaný, tyto údaje musely být nějakým způsobem získány, tedy měl by být zde zaznamenaný přesný postup, jak byly tyto údaje získány, resp. kdo a jakým způsobem s věcí manipuloval, přesné zaprotokolování tohoto postupu, jelikož není vyloučeno, že např. zájmové relevantní zprávy uložené v mobilním telefonu bude policejnímu orgánu na přístroji ukazovat sám poškozený a policejní orgán tyto zprávy bude pouze fotograficky dokumentovat atd., u vydaných věcí pak tuto věc před osobou, která věc policejnímu orgánu vydala vložit do obalového materiálu, zapečetit a opatřit vlastnoručním podpisem osoby, která věc vydává, aby bylo zřejmé, že do doby dalšího zkoumání/ohledání věci, nebylo s vydanou věcí žádným způsobem manipulováno. Samozřejmě pokud je věc jakkoliv poškozena, toto poškození rovněž do protokolu co nejpodrobněji popsat včetně řádného fotografického zadokumentování. V jednodušších případech, kdy by bylo potřeba zajistit například zájmovou komunikaci, fotografii apod. v zařízení, by se tyto údaje mohly zaznamenat přímo do tohoto protokolu včetně přílohy s fotografickou dokumentací a nemusely by se tyto informace získávat v rámci ohledání věci, což by určitě přinejmenším snížilo administrativní zátěž pro policejní orgány. V případech, kdy se taková věc zajišťuje před zahájením trestního stíhání, řádně uvést a výslovně popsat neodkladnost a neopakovatelnost takového úkonu. Tento přehlednější postup by dle mého názoru zcela jistě přispěl k zamezení případného zpochybňování možných

relevantních důkazů v těchto věcech uchovaných, jelikož již samotný protokol by od prvopočátku obsahoval veškeré informace týkající se průběhu úkonu a zejména pak přehledný postup, jakým způsobem byly tyto informace získány. V rámci protokolu v ETR by pak bylo vhodné samotné uložení protokolu nastavit tak, že v případě, že tyto identifikační znaky by nebyly do protokolu zapsány, protokol by nešlo uzavřít a uložit, tím by obligatorně musel každý policista požadované údaje do protokolu vyplnit a až poté by došlo k uložení a následného vytisknutí protokolu.

Zajištění věci ohrožující bezpečnost lidí nebo majetku

Se zajištěním takovýchto věci se v praxi můžeme nejčastěji setkat při provádění domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor a pozemků v rámci trestního řízení na základě příkazu k domovní prohlídce, resp. příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků vydaným soudcem v přípravném řízení. Věci, které evidentně ohrožují bezpečnost lidí nebo majetku je celá řada, jako konkrétní příklad můžeme uvést omamné a psychotropní látky či různé chemikálie a zařízení určené k výrobě omamných a psychotropních látek⁹⁶, které jsou odhaleny při nelegální trestné činnosti na úseku toxikomanie. Jako problematické v tomto směru spatřuji další nakládání s těmito věcmi ze strany policejního orgánu. Po zajištění takovýchto věcí je pro další trestní řízení stěžejní jednoznačná specifikace uvedených věcí, jejich kvantitativní a kvalitativní analýza. K tomuto zkoumání jsou primárně určena jednotlivá pracoviště Odboru kriminalistické techniky a expertíz krajských ředitelství policie. Problém však nastává tehdy, jakmile pracoviště Odboru kriminalistické techniky a expertíz provede expertízu a těchto věcí již není pro účely trestního řízení potřeba a jsou uloženy v určených režimových skladech, kde se čeká na další rozhodnutí, jak má být s nimi naloženo. V praxi se lze setkat s tím, že o věcech je rozhodnuto soudem ve smyslu § 70 trestního zákoníku, kdy je pachatel zpravidla vedle trestu za protiprávní jednání, uložen i trest propadnutí

⁹⁶ Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů v posledním znění

věci. Problém však nastává v uskladnění těchto nebezpečných věcí do doby pravomocného rozhodnutí soudu.

V současné době se v praxi hojně využívá institut § 81b odst. 1 trestního řádu, který udává, že, *„byla-li vydána nebo odňata věc, která ohrožuje bezpečnost lidí nebo majetku, zejména omamná látka, psychotropní látka, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekurzor nebo jed, jaderný materiál nebo radioaktivní látka, ze které byl odebrán přiměřený vzorek, a takové věci již není třeba za účelem provedení důkazu, zejména nejsou-li pochybnosti o totožnosti vzorku věci a jejího celku a o celkovém množství věci, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce rozhodnout o jejím zničení již v průběhu trestního řízení, pokud takové věci již není k dalšímu řízení třeba a nelze-li ji vrátit podle § 80 trestního řádu, nebo není známo, komu taková věc patří, anebo není znám pobyt poškozeného“*, nicméně ne vždy je pravidlem, že dozorující státní zástupce takový podnět policejního orgánu akceptuje a může reálně dojít k situaci, že státní zástupce při podání obžaloby navrhne soudu postup podle ustanovení § 70 trestního zákoníku, tedy propadnutí věci a prakticky dochází k tomu, že do doby pravomocného rozhodnutí o těchto věcech s nimi nelze dále nakládat a jsou uloženy v režimových skladech. Z hlediska dlouhodobého skladování je nutné považovat tyto věci za potenciálně nebezpečné, zejména pak žiraviny a hořlaviny, když některé tyto látky mají schopnost narušovat použité obalové materiály, může dojít k jejich úniku do volného prostoru včetně vzájemné chemické reakce mezi sebou, vzniku požárů apod a současně jsou tyto látky a věci i nebezpečné při manipulaci (respirační intoxikace, popálení)⁹⁷. Jako konkrétní příklad lze uvést zajišťování chemických látek z nelegálních varen metamfetaminu, kde jsou ve většině případů tyto látky vloženy a uchovávány v provizorních a nevhodných obalech např. v PET lahvích, plastových pytlích typu orgatech apod. Nejčastěji se jedná o v tomto případě o chemické látky červený fosfor, kyselina fosforečná, jód, toluen, kyselina chlorovodíková a hydroxid sodný. Skladováním těchto chemických látek

⁹⁷ Odborné vyjádření znalce z oboru kriminalistika, odvětví chemie. Trestní řízení vedené u oddělení obecné kriminality, Územní odbor Šumperk.

dochází k významnému riziku degradace obalových materiálů, ve kterých jsou tyto látky uchovány a jejich následnému úniku do volného prostoru, což může mít za následek nežádoucí vzájemnou reakci na okolní materiál např. rozleptání dalších uskladněných věcí, požár a za určitých okolností i výbuch. Z toho plyne, že nelze naprosto zamezit nežádoucím interakcím těchto látek. V tomto směru nelze ani opomenout na závažná zdravotní rizika pro lidi, která spočívají v respirační intoxikaci, poleptání pokožky a sliznic, popálení apod.⁹⁸ Nutno však konstatovat, že od prvopočátku, kdy je znám výsledek odborné expertízy z oboru kriminalistika, odvětví chemie a je zřejmé, že se jedná například v tomto případě o věci související s výrobou omamných a psychotropních látek popř. samotnou omamnou nebo psychotropní látku, nelze tyto věci vydat osobě u které byly zajištěny, ani jiné osobě, dostáváme se tímto ke zbytečné byrokratické zátěži, kdy je nutno vyčkat na pravomocné rozhodnutí ať již státního zástupce nebo soudu, namísto toho, aby tyto nebezpečné věci byly v co nejkratší možné době ekologicky a požadovaným způsobem zlikvidovány. Postup policejního orgánu při vypořádání se s těmito věcmi upravuje Pokyn policejního prezidenta č. 272/2016, o drogové kriminalitě, ze kterého mimo jiné vyplývá, že v případě, že dojde k zajištění varny, což je „*místo, kde dochází k výrobě návykových látek pomocí vzájemných chemicko – fyzikálních reakcí mezi chemickými látkami za využití laboratorního vybavení, včetně vybavení improvizovaného a amatérského*“, či pěstírny, která je „*místem, kde dochází k pěstování rostlin a hub obsahujících návykové látky za využití agrotechnických pomůcek*“ s předpokládanou dobou přípravného řízení v délce více jak čtyři měsíce, policejní orgán po obdržení odborného vyjádření nebo znaleckého posudku z odvětví chemie, podá dozorujičímu státnímu zástupci podnět ke zničení těchto věcí.⁹⁹ Nicméně jak již vyplývá z ustanovení § 81b trestního řádu popsaného shora, v přípravném řízení je toto v kompetenci státního zástupce. V rámci zjišťování relevantních poznatků k tomuto tématu byl osloven pracovník chemické a technické služby HZS ČR Územního odboru Šumperk, za účelem zjištění, jakým způsobem je v případě výskytu nebezpečné látky např. v souvislosti s mimořádnou událostí, kde

⁹⁸ Franěk, L.; Křikava, R.: *Chemické reakce – skrytá hrozba při přepravě či skladování chemických látek*. Drugs Forensics Bulletin 2018, str. 26

⁹⁹ Pokyn policejního prezidenta č. 272/2016, o drogové kriminalitě v posledním znění

zasahuje HZS ČR a dojde zde k nálezu nějaké chemické látky, která je vyhodnocena jako potencionálně nebezpečná postupováno ze strany HZS ČR, kdy bylo zjištěno, že HZS ČR v takovém případě přistupuje k likvidaci nebezpečné látky podle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, samozřejmě za předpokladu, že tuto látku nevyžaduje jiný oprávněný orgán k další expertíze. V tomto směru by bylo vhodné do budoucna uvažovat o změně legislativy a umožnit policejnímu orgánu po provedené řádné expertíze, popř. po odebrání reprezentativního vzorku plně dostačujícího pro další zkoumání a jednoznačnému prokázání, že jde o věc pro společnost nebezpečnou, přistoupit k její bezodkladné likvidaci.

Navrhoval bych v tomto směru novelizaci ustanovení § 80 trestního řádu týkající se nakládání s věcmi důležitými pro trestní řízení, konkrétně pak nakládání s vydanými nebo odňatými věcmi, které ohrožují bezpečnost lidí nebo majetku. Zjednodušil bych celý proces následného vypořádání se s těmito věcmi. V praxi může často docházet k situacím, že celkové trestní řízení včetně případných opravných prostředků se může teoreticky protáhnout na několik měsíců až let do doby pravomocného rozhodnutí, tudíž novelizaci bych směřoval tak, aby policejní orgán konající prověřování či vyšetřování v dané trestní věci měl pravomoc po příslušné expertíze, samostatně a bezodkladně rozhodnout o dalším vyřízení těchto věcí, zejména pak mít možnost nařídit jejich bezodkladné zničení, když vzhledem k charakteru zajištěných věcí je od počátku výsledku expertízy zřejmé, že takovéto věci nelze vrátit nebo vydat další osobě. Tato pravomoc policejního orgánu by značně usnadnila další nakládání s těmito nebezpečnými věcmi při jejich skladování a výrazně by snížila riziko vzniku možných mimořádných událostí v souvislosti s jejich uskladněním, zejména pak různých forem chemikálií sloužících k nedovolené výrobě omamných a psychotropních látek.

Zajištění svědka pro účely trestního řízení

V přípravném řízení se mohou často policejní orgány setkat s tím, že řádně předvolaný svědek se k úkonu nedostaví. Z vlastní zkušenosti z praxe mohu konstatovat, že značně problematické je předvolání osob ke svědecké výpovědi k trestním věcem týkající se dokazování drogové trestné činnosti. V úvaze se zaměřím právě na úskalí týkající se zajištění svědka pro účely svědecké výpovědi ve fázi vyšetřování drogové trestné činnosti. Při vyšetřování trestné činnosti v souvislosti s výrobou nebo nedovoleným nakládáním s omamnými nebo psychotropními látkami je běžnou praxí, že svědci, v tomto případě se jedná zejména o odběratele OPL od trestně stíhané osoby, se v rámci vyšetřování znovu k věci vyslechnou v procesním postavení svědka. Důvod pro takový postup spočívá zejména v tom, že osoby užívající OPL často mění své výpovědi, a reálně tak může dojít k situaci, že ve fázi prověřování v Úředním záznamu o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu, popíše konkrétní protiprávní jednání pachatele spočívající např. v distribuci OPL, kdy jsou schopni uvést období, množství a místa předávek OPL včetně účinku tohoto OPL na svůj organismus, když informace obsažené v této výpovědi pak mohou být jedním z podkladů pro zahájení trestního stíhání konkrétní podezřelé osoby. V řízení před soudem se pak mnohdy někteří tito svědkové ať již z jakéhokoliv důvodu vyjádří v tom smyslu, že si na tyto události nepamatují nebo uvedou skutečnosti zcela odlišné apod. a hrozí zde reálné riziko, že by se státní zástupce po podání obžaloby a následném hlavním líčení před soudem mohl dostat do důkazní nouze. Problematičnost týkající se popsaných úkonů se svědky při odhalování a vyšetřování drogové trestné činnosti jsou čerpány z vlastních zkušeností z praktického výkonu u služby kriminální policie a vyšetřování na pozici vyšetřovatele při zpracování drogových trestních věcí, přičemž tyto negativní zkušenosti jsou všeobecně známy i od ostatních kolegů zabývajících se touto problematikou a dozorujících státních zástupců, kdy tyto problémy jsou opakovaně řešeny jednak u jednotlivých trestních věcí a mají významný negativní vliv na délku trestního řízení a současně jsou tyto zkušenosti prezentovány i na instruktážně metodických zaměstnáních na úseku

nealkoholové toxikomanie. Povinnost svědčit vyplývá z ustanovení § 97 trestního řádu, kde je uvedeno, že každý je povinen se dostavit na předvolání a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení. V případě, že se řádně předvolaný svědek bez dostatečné omluvy nedostaví, může být předveden a může mu být uložena pořádková pokuta až do výše 50.000 Kč. V mnoha případech dochází k tomu, že tito svědci, ačkoliv se jim podařilo předvolání doručit, se na stanovený termín k policejnímu orgánu nedostaví. O to víc je situace komplikovanější v tom směru, že od zahájení trestního stíhání má obviněný a obhájce oprávnění být přítomen při vyšetřovacích úkonech (§ 165 trestního řádu). Problém pak nastává v případech, kdy svědek se na předvolání nedostaví, neomluví se a policejní orgán tak musí neustále úkony přesouvat na jiný termín, což výrazně ztěžuje samotné vyšetřování a ukončování trestních věcí. Zákonodárce sice na tyto případy pamatuje, a to již možným předvedením svědka nebo uložením pořádkové pokuty, ale z vlastní zkušenosti jsem toho názoru, že v mnoha případech jsou tato opatření neefektivní a nejsou dostatečně motivující ani pro samotné osoby, které jsou k úkonu předvolány. V případě uložení pořádkové pokuty, je tato pokuta velmi těžko vymahatelná, ve větší míře se totiž jedná o nemajetné osoby, zadlužené, zatížené různými exekucemi a v podstatě taková pokuta nemá zásadnější význam, jen opět administrativně zatíží policejní orgán.

V případech předvedení svědka je to běh na dlouhou trať. Objektivně lze konstatovat, že osoby drogově závislé mění velmi často bydliště, zdržují se na různých místech, kontakty, které policejnímu orgánu na sebe uvedou jsou mnohdy za velmi krátkou dobu již nedostupné nebo nedisponují na sebe vůbec žádným kontaktem a zajistit tak účast takového svědka u vyšetřovacího úkonu bývá pro policejní orgány v mnoha případech značně složité. Za tímto účelem je sice možno požádat místně příslušný základní útvar pořádkové policie, ale vzhledem k tomu, že často ani není možné uniformovaným policistům sdělit, kde se svědek, který má být předveden fakticky nachází, bývají tyto pokusy velmi často neúspěšné. V praxi to tedy vypadá tak, že po daném svědkovi v terénu pátrají i policisté zařazení na operativě u služby kriminální policie a vyšetřování a

je dílem náhody, zda se podaří takového svědka někde náhodně potkat, nemluvě o zbytečné časové zátěži policistů při této činnosti, kdy tento čas by zcela jistě mohl být využit ke smyslupnější činnosti. Další komplikace poté nastávají tehdy, pokud takového svědka se sice podaří vyhledat, je možno jej předvést, ale vyšetřující policejní orgán může mít v této době naplánované jiné úkony, zároveň je potřeba zajistit vyrozumění o vyšetřovacím úkonu obhajobu, popř. obviněného a v neposlední řadě může dojít k tomu, že předváděný svědek je v důsledku pravidelného užívání OPL intoxikován a je tedy třeba vyčkat na jeho detoxikaci.

V současné právní úpravě lze svědka zajistit a omezit na osobní svobodě nejdéle na 24 hodin. Nejsem však přesvědčen o tom, že dosavadní právní nástroje k zajištění účasti svědka po řádném předvolání jsou dostatečně motivující k tomu, aby se skutečně tito svědkové na stanovené termíny policejního orgánu k úkonu dostavili. V tomto ohledu bych navrhoval změnu právní úpravy a policejním orgánům bych dal účinnější nástroje k zajištění bezproblémového průběhu trestního řízení. Možné návrhy na zlepšení daného stavu bych spatřoval v tom, že v případě nedostavení se svědka k úkonu bez dostatečné omluvy, ač byl tento svědek řádně policejním orgánem předvolán, policejní orgán by měl mít možnost obdobně jako tomu je u zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu po předchozím souhlasu státního zástupce (§ 76 odst. 1 trestního řádu), vyžádat předchozí souhlas státního zástupce k zajištění svědka pro účely trestního řízení, přičemž zákonná lhůta omezení osobní svobody by byla stejně jako tomu v případě zadržení podezřelého nanejvýše 48 hodin. Toto oprávnění bych zakomponoval do trestního řádu pod samostatné ustanovení a mohlo by být nazváno jako zajištění svědka pro účely trestního řízení. Jako nespornou výhodu tohoto oprávnění pro vyšetřující policejní orgány spatřuji v tom, že daná lhůta je dostatečná k tomu, aby policejní orgán zajistil veškerá opatření související s realizací úkonu, v případě intoxikace svědka, je zde dostatečný časový prostor k jeho detoxikaci a v neposlední řadě by byla dle mého názoru i větší motivace svědků se řádně na stanovené termíny k úkonu dostavit, jelikož by si zcela jistě uvědomili závažnost

situace, že v případě nedostavení se v řádném termínu, mohou být krátkodobě, ale nikoli jen na krátkou dobu zbavení osobní svobody a umístění v policejní cele, což by mohlo dostatečně namotivovat tyto svědky k dodržování určitých pravidel společnosti, mezi které povinnost dostavit se na předvolání k orgánu činnému v trestním řízení bezesporu patří.

Mezi další návrhy ke zlepšení aktuálního stavu by pak mohlo přispět i trestnost opakovaného nedostavení se na předvolání k úkonu bez dostatečné omluvy k orgánu činnému v trestním řízení, přičemž v těchto případech by byli trestněprávně postižitelní ti svědci, kteří se opakovaně k orgánu činnému v trestním řízení záměrně nedostavují, přičemž skutkovou podstatu tohoto trestného činu bych podřadil do Dílu 4 trestního zákoníku mezi trestné činy, které zahrnují trestné činy naplňující znaky jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci. Účelem těchto legislativních návrhů není zbytečné omezování osobní svobody člověka nebo jeho kriminalizování, nicméně je však nutno si uvědomit, že opakované a často záměrné neplnění si této zákonné povinnosti osobami, které jsou v postavení svědka má za následek značné ztížení práce policejního orgánu při objasňování a vyšetřování trestné činnosti a zbytečné průtahy v trestním řízení.

Nerespektování pokynu k zastavení dopravního prostředku

Na závěr svých úvah se zaměřím na každodenní pravidelnou činnost příslušníků Policie ČR spočívající v zastavení a kontrole řidiče dopravního prostředku. S takovou činností se příslušníci policie během hlídkové činnosti setkávají prakticky neustále. V této úvaze nemám v úmyslu návrhy na možná zlepšení týkající se této činnosti, nýbrž úvahu se zaměřením na zpřísnění postihu pro ty, co neuposlechnou pokynu policejního orgánu k zastavení dopravního prostředku. Ačkoliv ve společnosti přetrvává názor, že dopravní kriminalita je méně závažná oproti tzv. kriminalitě obecné, ČR na přelomu tisíciletí společně s Polskem a Litvou v počtu usmrcených osob řadila k

nejhorším evropským státům.¹⁰⁰ V policejních svodkách často registrují, že velmi často dochází k tomu, že řidič dopravního prostředku ať už z důvodu toho, že je pod vlivem OPL, nevládní řidičské oprávnění, má vysloven zákaz řízení nebo z jakéhokoliv jiného důvodu na předepsaný způsob k zastavení dopravního prostředku nereaguje a ve snaze vyhnout se kontrole hlídce ujíždí a to v mnoha případech velmi riskantní a bezohlednou jízdou, kterou jednak ohrožuje ostatní účastníky silničního provozu, další nezúčastněné osoby, ale i samotné policisty, kteří jej pronásledují a v neposlední řadě i sebe samotného, popř. i další spolucestující v dopravním prostředku. Současně může ujíždějící řidič ve vozidle převážet nebezpečné látky např. věci související s výrobou OPL, jako jsou různé chemické látky a jejich směsi, což v případě nehody s vozidlem, může způsobit další komplikace a nebezpečí na pozemní komunikaci s nutným zapojením dalších složek integrovaného záchranného systému jako je přinejmenším HZS ČR, který se bude podílet na záchranných a likvidačních pracích¹⁰¹ při této mimořádné události. V současnosti vyplývá povinnost řidiče dopravního prostředku zastavit na pokyn policisty z ustanovení § 4 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). V případě nezastavení se pak řidič dopouští přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f bod 5 zákona č. 361/2000 Sb. V některých případech bezohledné jízdy pronásledovaného řidiče, lze za splnění určitých podmínek takové jednání posoudit jako trestný čin obecné ohrožení podle § 272 trestního zákoníku.

Z praxe se však domnívám, že není vždy jednoduché přesně posoudit, zda se jedná o přestupkové jednání, tedy jednání s podstatně méně závažným následkem z hlediska potrestání pachatele nebo již o jednání naplňující skutkovou podstatu trestného činu obecné ohrožení, aby skutečně důkazní stav věci byl natolik silný, aby došlo k následnému odsouzení řidiče, který se tohoto protiprávního jednání dopustil. V tomto ohledu bych jednoznačně navrhoval zpřísnění postihu za takové jednání, které by dle mého názoru mělo

¹⁰⁰ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3.vyd. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 471-472

¹⁰¹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v posledním znění

prokazatelný vliv na pokles tohoto obecně nebezpečného protiprávního jednání. Nerespektování pokynu oprávněného příslušníka bezpečnostní instituce k zastavení dopravního prostředku na pozemních komunikacích a následného úmyslného ujíždění po pozemních komunikacích ve snaze vyhnout se kontrole bych podřadil samostatně právě pod zmíněný trestný čin obecné ohrožení podle § 272 trestního zákoníku, jelikož objektivně lze konstatovat, že v těchto situacích jsou vždy ohroženy nezúčastněné osoby, které se v inkriminované době nachází v trase pronásledovaného vozidla. Současně v případech, kdy věc, v tomto případě dopravní prostředek náleží pachateli a zejména když se pachatel takového jednání dopouští opakovaně, bych zvažoval i vedle trestu za protiprávní jednání ukládání trestu propadnutí věci podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, kdy dopravní prostředek, kterým pachatel ujíždí lze považovat za nástroj trestné činnosti, věc by následně propadla státu, který by výtěžek z prodeje věci mohl věnovat na pomoc obětem trestných činů.

ZÁVĚR

Jedním z cílů diplomové práce s názvem *Faktické úkony příslušníku bezpečnostních institucí v účinné právní úpravě: komparace, návrhy de lege ferenda*, bylo nejenom přiblížit a definovat představitele bezpečnosti ČR, ale také přiblížit jejich fungování v praxi, a to prostřednictvím oprávnění, které jim přiznává platný a účinný zákon v podobě jednotlivých faktických úkonů. Cíl se nám podařil splnit za použití výzkumných metod komparace a metody empirické, přičemž byly v značném rozsahu využity vlastní praktické zkušenosti z výkonu služby u Policie ČR.

Oprávnění k samotným faktickým úkonům, které mají příslušníci bezpečnostních institucí nejsou běžnými úkony, které náleží všem úředním osobám. Oprávněné osoby bezpečnostních institucí musí splňovat určité kvalifikační předpoklady, aby věděli správně používat faktické úkony v praxi, k čemu slouží například i různý školení. Na tyto osoby se všeobecně kladou vysoké nároky, aby zvládali situace, které jim přinese pracovní život.

Jako několikaletý příslušník Policie ČR jsem se zaměřil v praktických částech diplomové práce víceméně na fungování bezpečnostního sboru Policie ČR v praxi, jakožto na orgán, který má ze všech bezpečnostních sborů nejrozsáhlejší pravomoci.

Z hlediska praxe je možno říct, že i když jsou zákony víceméně aktuální, bohužel, nejsou dostačující. Nicméně, důležitou součástí správného fungování jsou i interní předpisy, které svým způsobem doladují správní a efektivní činnost sboru. Jak je zmíněno v praktické části třetí kapitoly a též v poslední části, jako příslušník bezpečnostního sboru jsem se zaměřoval na faktické úkony, při kterých shledám určité nedostatky v praxi. I když se některý z vybraných úkonů jeví ve své podstatě jako dokonale právně upraven, praxe říká něco jiného, což způsobuje nemalé potíže. Je tedy zejména na zákonodárci, aby se s nedostatky plynoucími z praxe vypořádal, protože i na oko zdající se bezproblémový faktický úkon v podobě zajištění svědka nemusí být v praxi tak jednoduchou záležitostí.

Jelikož se doba, společnost a s ní spojená mentalita lidí mění, je potřeba neustále aktualizovat a vymýšlet, jak zlepšit fungování bezpečnostních institucí v praxi, aby se nezapomínalo i na lidská práva garantované Listinou základních práv a svobod, ale také aby se nezapomínalo na to, proč ke konkrétnímu faktickému úkonu bylo přistoupeno.

Po vyhodnocení práce můžu konstatovat, že se podařilo hlavní i vedlejší cíl v diplomové práci naplnit a bylo tedy cílů dosaženo. Za přínos práce považuji, že si čtenář udělá představu o fungování bezpečnostních institucí v ČR zabývající se vnitřní bezpečností, bude se orientovat v tom, jakou činnost mají jednotlivé instituce na starosti a jaké mají povinnosti a oprávnění vůči občanovi.

Nutno na závěr poznamenat, že funkčnost bezpečnostního systému je na prvním místě a jenom správně nastavený systém může zaručit bezpečnost společnosti.

SEZNAM LITERATURY

Monografie:

BÁRTA, M., a kol. *Soukromé bezpečnostní služby: obecné pojetí*. Vyd.1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. s.97. ISBN 978-80-7251-366-6.

BRABEC, František. *Soukromé detektivní služby*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1995, 63 s. ISBN 80-85858-16-9.

BRABEC, František. *Hlídací služby*. Vyd. Praha: Eurounion,1995. s. 259. ISBN 80-85858-12-6.

DANICS, Štefan a STRNAD ŠTĚPÁN. *Aspekty bezpečnosti*. 1. vydání. Praha: Praha, 2016. 136 s. ISBN 978-80-7251-455-7.

JAMELSKÁ, R., RATAJ,J. *Soukromé bezpečnostní služby*. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky V Praze, 2021. s.125. ISBN 978-80-7251-521-9.

KOVÁRNÍK, Libor. *Mimoresortní bezpečnostní služby*. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-277-5.

ŠEBESTA, P. *Zákon o obecní policii*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 296.

ŠTEINBACH, M., LEISENGER, R., ZIMMERMANN, M., BÍLEK, M., HLAVÁČOVÁ, K. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR,2019, 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6.

VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2 vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 483 s. ISBN 978-80-7400-543-5.

VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3.vyd. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.

VETEŠNÍK, Pavel et al. *Obecní policie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. s.330. ISBN 978-80-7380-463-3.

VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii*. Komentář. 2.vydání. Praha: C.H. Beck, 2019. s. 463. ISBN 978-80-7400-729-3.

VETEŠNÍK, P., CHAUER, I. *Příručka strážníka*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s.182. ISBN 978-80-7380-542-5.

Webové stránky a elektronické zdroje:

Celní správa: <https://www.celnisprava.cz/en/Pages/default.aspx>[online]. [cit.15.4.2022]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz>

Vězeňská služba: <https://www.vscr.cz/sekce/zakladni-udaje>[online]. [cit.7.5.2022]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz>

Komentáře: <https://beckonline.cz>

Zákonná úprava a IAŘ:

Zákon č. 273/2008 Sb., o Polícii České republiky v posledním znění

Zákon č. 320/2015 Sb., o záchranném a hasičském záchranném sboru České republiky v posledním znění

Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky v posledním znění

Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekce bezpečnostních sborů v posledním znění

Zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě v posledním znění

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky v posledním znění

Zákon č. 300/2013 SB., o Vojenské policii v posledním znění

Zákon č. 455/1991, o živnostenském podnikání v posledním znění

Zákon č. 553/1991, o obecní policii v posledním znění

Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážní v posledním znění

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník v posledním znění

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád v posledním znění

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Zákon č. 564/1991 Zb., Zákon Slovenskej národnej rady o obecnej polícii

Zákon č. 124/1992 Zb., Zákon o Vojenskej polícii

Zákon č. 652/2004 Sb. v platném znění

Zákon č. 171/1993 Z.z., zákon národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore

Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční stráží, v posledním znění

Zákon č. 4/2001 Z.z., o Zbore väzenskej a justičnej stráže

Zákon č. 261/2020 Sb., o obecní policii

Zákon č. 261/2021 Sb., o obecní policii v posledním znění

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění

Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů v posledním znění

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů v posledním znění

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v posledním znění

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách v posledním znění

Pokyn policejního prezidenta č. 23/2022, o správě majetku zajištěného v trestním řízení v posledním znění

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení v posledním znění

Odborné vyjádření znalce z oboru kriminalistika, odvětví chemie. Trestní řízení vedené u oddělení obecné kriminality, Územní odbor Šumperk.

Franěk, L.; Křikava, R.: Chemické reakce – skrytá hrozba při přepravě či skladování chemických látek. *Drugs Forensics Bulletin* 2018, str. 26

Pokyn policejního prezidenta č. 272/2016, o drogové kriminalitě v posledním znění